

Bruxelles, 5. lipnja 2025.
(OR. en)

9932/25

ENV 476
CLIMA 195
AGRI 251
FORETS 36
ENER 217
TRANS 226
IND 172
SAN 306

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	5. lipnja 2025.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2025) 280 final
Predmet:	KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA Europska strategija za otpornost vodoopskrbe

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 280 final.

Priloženo: COM(2025) 280 final

Bruxelles, 4.6.2025.
COM(2025) 280 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Europska strategija za otpornost vodoopskrbe

Europska strategija za otpornost vodoopskrbe

1. UVOD – KONTEKST

Voda je život. Ljudi, većina vrsta i priroda kojom smo okruženi i o kojoj ovisimo ne mogu preživjeti bez vode. Naš okoliš, gospodarstvo, sigurnost opskrbe hranom i energijom i kvaliteta života ovise o stabilnoj opskrbi vodom odgovarajuće kvalitete.

Međutim, više ne možemo uzimati vodu zdravo za gotovo; taj problem utječe na građane, poduzeća i okoliš. Europa je kontinent koji se zbog klimatskih promjena najbrže zagrijava. Učinci klimatskih promjena kao što su ekstremne vrućine, poplave velikih razmjera, dugotrajne suše i šumski požari sve su češći i ozbiljniji, a situacija će se samo pogoršavati. Te pojave utječu na zdravlje, uzrokuju preuranjenu smrt, dovode do poremećaja u opskrbi energijom i pitkom vodom te sve većih gospodarskih gubitaka¹ za poduzeća, poljoprivrednike i akvakulturu. Ako se nešto ne poduzme, nejednakosti povezane s vodoopskrbom mogle bi naškoditi općoj gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji EU-a² i cijelog svijeta. To posebno vrijedi za najudaljenije regije EU-a, u kojima je zbog klimatskih pritisaka i infrastrukturnih nedostataka pristup čistoj i sigurnoj vodi posebno otežan. **Pristup čistoj i priušljivoj vodi je ljudsko pravo i javno dobro.**

Otpornost vodoopskrbe pitanje je sigurnosti i pripravnosti EU-a na krize. Voda je osnovna potreba i glavni resurs. Kako je navedeno u Strategiji za Uniju pripravnosti, sigurnost opskrbe čistom i priušljivom slatkom vodom mora biti „jedan od prioriteta” Unije.³

Ulaganjem u održivo upravljanje vodama i inovacije podupiru se europska poduzeća i povećava konkurentnost. Pet od deset najvećih dugoročnih globalnih rizika za poduzeća koje je utvrdio Svjetski gospodarski forum⁴ povezano je s vodom. Neodrživo upravljanje vodama ugrožava opću sigurnost naše opskrbe i konkurentnost, kako je navedeno u Kompasu konkurentnosti⁵ i Planu za čistu industriju⁶. Zato je potrebna bolja integracija otpornosti vodoopskrbe u poslovne odluke i integrirana vizija održivog upravljanja vodama koja će u obzir uzeti dugoročne klimatske scenarije.

Otpornost vodoopskrbe pruža goleme poslovne prilike za industriju EU-a. Europa je globalni predvodnik u vodnim tehnologijama jer u tom području posjeduje 40 % svih svjetskih patenata.⁷ Samo 2022. taj je sektor ostvario 111,7 milijardi EUR dodane vrijednosti; u 81 500 poduzeća, uglavnom MSP-ova, radilo je 1,6 milijuna zaposlenika⁸. Moramo iskoristiti taj položaj i povećati

¹ Samo 2022. suše su uzrokovale goleme gubitke u iznosu od oko 40 milijardi EUR. Poplave su u razdoblju od 1980. do 2023. uzrokovale gubitke u iznosu od 325 milijardi EUR. Osim tih problema, onečišćenje voda stvara troškove u rasponu od 55 milijardi EUR do 73 milijarde EUR. Vidjeti studiju Komisije o trošku nedjelovanja u kontekstu predstojećeg Pregleda aktivnosti u području okoliša.

² Deveto izvješće o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji, poglavlje 4. „Zelena tranzicija”, 2024. (https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en).

³ Europska strategija za Uniju pripravnosti, JOIN(2025) 130 final.

⁴ Izvješće o globalnim rizicima za 2024. Tih pet najvećih globalnih rizika koji su povezani i s vodom su: 1. ekstremni vremenski uvjeti, 2. najvažnije promjene Zemljinih sustava, 3. gubitak bioraznolikosti i urušavanje ekosustava, 4. nedostaci prirodnih izvora i 5. onečišćenje <https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>.

⁵ COM(2025) 30 final Kompas konkurentnosti za EU.

⁶ COM(2025) 85 final Plan za čistu industriju: zajednički plan za dekarbonizaciju i konkurentnost.

⁷ Europski patentni ured, „Inovacije u tehnologijama povezanim s vodom” (srpanj 2024.), dostupno [ovdje](#).

⁸ Eurostat, „Poslovanje u sektorima vodoopskrbe, kanalizacijske mreže, gospodarenja otpadom i sanacije okoliša” (podaci preuzeti u veljači 2025.), dostupno [ovdje](#).

konkurentsku prednost EU-a na jedinstvenom tržištu i u inozemstvu. Na primjer, u određenim sektorima troškovi za vodu i poslovanje mogli bi se smanjiti do 2,8 milijardi EUR godišnje i moglo bi se otvoriti dodatnih 9000 radnih mjesta te pritom razviti potrebno stručno znanje svjetske razine⁹.

Odlučno vodstvo EU-a na svjetskoj razini u području otpornosti vodoopskrbe prilika je za uspostavu strateških saveza s međunarodnim partnerima. Konkurencija na svjetskoj razini u pogledu sve nedostupnije opskrbe slatkom vodom dovodi do brojnih sukoba i sve veće prisilne migracije. Nastavi li se ovaj tempo, potražnja za vodom 2030. premašit će dostupne razine za 40 %¹⁰. Zbog svjetskih katastrofa povezanih s vodom raseljeno je 40 milijuna ljudi, a materijalna šteta iznosila je više od 480 milijardi EUR 2024.¹¹ Polazeći od globalnog konsenzusa¹² da naš trenutačni model upravljanja vodama nije održiv, EU je odlučan u svojoj namjeri da predstojeća Konferencija UN-a o vodama 2026. bude prekretnica u poticanju napretka kako bi se ostvarili ciljevi održivog razvoja.

Iz svih tih razloga krajnje je vrijeme da otpornost vodoopskrbe postane glavna politička tema, kako su napomenuli Europsko vijeće¹³, Europski parlament¹⁴ i Europski gospodarski i socijalni odbor¹⁵. Zato je predsjednica von der Leyen u Političkim smjernicama za razdoblje 2024. – 2029. najavila novu europsku strategiju za otpornost vodoopskrbe kojom bi se trebalo pomoći svim dijelovima EU-a da poboljšaju upravljanje svojim vodnim tijelima, ublaže nestašicu vode i jačaju konkurentnu inovativnost vodne industrije¹⁶ u skladu s pristupom čistog kružnog gospodarstva.

Države članice organizirale su svoje upravljanje vodama na različite načine, uključujući razne oblike javnog ili privatnog vlasništva ili njihovu kombinaciju. U ovoj se Strategiji u potpunosti poštuju te nacionalne odluke i prihvaća se da jedno rješenje ne odgovara svima, posebno uzimajući u obzir da se dostupnost vode znatno razlikuje među državama članicama, kao i osjetljivost različitih sektora na vodni stres.

2. GLAVNI CILJEVI

U Strategiji se utvrđuje plan za otpornost europske vodoopskrbe, koji se temelji na viziji za 2050. koju je EU predstavio na Konferenciji UN-a o vodama 2023. i kojim se osigurava sigurnost opskrbe vodom za sve. To podrazumijeva zaštitu i obnovu vodnih ekosustava te pravednu ravnotežu između opskrbe i potražnje za vodom kojom se odgovara na trenutačne potrebe, uključujući ostvarivanje ljudskog prava na sigurnu vodu za piće i sanitarne uvjete, bez ugrožavanja prava budućih generacija.

Kako bi Europa ostvarila plan za otpornost vodoopskrbe, moramo raditi na tri cilja:

1. obnova i zaštita hidrološkog ciklusa kao temelj za održivu opskrbu vodom;

⁹ Platforma Water Europe (2024.), Socioekonomska studija o vrijednosti ulaganja EU-a u vodu.

¹⁰ Izvješće GCEW-a (Globalna komisija za ekonomiku vode), 2024.

¹¹ Platforma Global water monitor: sažeto izvješće 2024. | platforma PreventionWeb.

¹² Postignut na Konferenciji UN-a o vodama 2023.

¹³ Zaključci Europskog vijeća od 23. ožujka 2023. – EUCO 4/23.

¹⁴ Rezolucija Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o Europskoj strategiji za otpornost vodoopskrbe (2024/2104(INI)).

¹⁵ Skupno mišljenje EGSO-a „Poziv na izradu plavog plana EU-a”, CCMI/209 od 25. listopada 2023.

¹⁶ U ovoj Komunikaciji vodna industrija obuhvaća javna ili privatna poduzeća uključena u opskrbu vodom (za piće) i pročišćavanje otpadnih voda, uključujući komunalne i industrijske otpadne vode. Uključuje, među ostalim, vodni inženjering, izgradnju vodne infrastrukture, razvoj i opskrbu opremom i tehnologijama povezanim s vodom.

2. izgradnja gospodarstva koje pametno upravlja vodom u suradnji s građanima i gospodarskim subjektima tako da se podupire konkurentnost EU-a i uspješna vodna industrija EU-a te privlače ulagači;
3. osiguravanje čiste i priuštive vode i sanitarnih uvjeta za sve, i to stalno, te informiranje građana o pitanjima otpornosti vodoopskrbe.

Zakonodavstvo i politike EU-a, uključujući europski zeleni plan, pružaju čvrstu osnovu za postizanje tih ciljeva¹⁷. Države članice – i njihove lokalne ili regionalne vlasti – često najprimjerenije mogu upravljati vodama jer najbolje znaju vlastite okolnosti, izazove i moguća rješenja. U Strategiji se potvrđuje pravo država članica da slobodno organiziraju svoje vodoopskrbne sustave na način koji smatraju prikladnim, u okviru zakonodavstva EU-a. Kako bi se poduprle inicijative država članica i poboljšala prekogranična suradnja u području voda, utvrđeno je pet područja djelovanja EU-a: (i) upravljanje i provedba; (ii) financiranje, ulaganja i infrastruktura; (iii) digitalizacija; (iv) istraživanje i inovacije, industrija i vještine te (v) sigurnost i pripravnost.

2.1. Obnova i zaštita hidrološkog ciklusa kao temelj za održivu opskrbu vodom

Pravilan hidrološki ciklus od presudne je važnosti za otpornost vodoopskrbe. U hidrološkom ciklusu voda se prirodnim putem skladišti, pročišćava i ispušta; to je proces koji ovisi o zdravom tlu, močvarnim područjima, šumama i drugim ekosustavima. Međutim, prekomjerno iskorištavanje i loše upravljanje vodnim resursima, onečišćenje, klimatske promjene i uništavanje okoliša znatno su narušili taj ciklus i uvelike smanjili količinu i kvalitetu vode.

Postojeći okvir EU-a za slatke vode,¹⁸ uključujući Okvirnu direktivu o vodama¹⁹ i Uredbu o obnovi prirode²⁰, pruža sveobuhvatan regulatorni okvir za hidrološki ciklus u Europi. Međutim, bit će potrebna djelotvorna provedba kako bi se obnovila količina i kvaliteta hidrološkog ciklusa. Cilj Okvirne direktive o vodama da se do 2027. postigne dobro stanje svih vodnih tijela²¹ i ciljevi Direktive o poplavama i dalje su glavni ciljevi djelovanja. Komisija će u dijalogu s državama članicama dati prednost izvršenju zakonodavstva na temelju svoje najnovije procjene nacionalnih planova upravljanja riječnim slivovima i planova upravljanja poplavnim rizicima²². Kako bi dodatno poduprla države članice u rješavanju problema nestašice vode i suša, Komisija će razviti pokazatelje za nestašicu vode i objaviti tehničke smjernice za planove upravljanja sušama. Uredbom o obnovi prirode može se poduprijeti upravljanje količinom vode i ojačati otpornost na suše i poplave prirodnim rješenjima. Otpornost vodoopskrbe i otpornost na klimatske promjene moraju se u potpunosti integrirati u nacionalne planove obnove koje treba sastaviti do 2026.

¹⁷ Vidjeti pregled glavnih ciljeva utvrđenih u postojećem zakonodavstvu u Prilogu II.

¹⁸ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

¹⁹ Direktiva 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava (SL L 288, 6.11.2007., str. 27., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>).

²⁰ Uredba (EU) 2024/1991 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2024. o obnovi prirode i izmjeni Uredbe (EU) 2022/869 (SL L, 2024/1991, 29.7.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>).

²¹ Izvješće EEA-a o stanju voda u Europi, <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

²² Komisija je izdala preporuke za pojedine zemlje u okviru sedam klastera: a) ubrzane mjere za smanjenje neusklađenosti; b) povećanje ulaganja; c) otklanjanje glavnih problema; d) jačanje otpornosti na ekstremne uvjete povezane s vodom (uključujući posebnu preporuku o djelotvornoj provedbi Direktive o poplavama); e) prekogranična suradnja; f) izuzeća i g) praćenje, procjena i izvješćivanje. Više informacija na https://environment.ec.europa.eu/topics/water/water-framework-directive/implementation-reports_en.

Cilj Okvirne direktive o morskoj strategiji iz 2008. da se do 2020. postigne dobro stanje okoliša morskih voda nije ispunjen. Morska bioraznolikost smanjuje se, a onečišćenje iz rijeka i dalje šteti morskom životu. Nastavno na nedavnu evaluaciju²³ Komisija će revidirati Okvirnu direktivu o morskoj strategiji radi bolje usklađenosti s pravnom stečevinom EU-a u području slatkovodnih voda. Usredotočit će se na postizanje rezultata smanjenjem zahtjeva za izvješćivanje i poboljšanje upravljanja podacima u svim regionalnim konvencijama o moru.

Imamo postojeće zakonodavstvo, ali moramo uložiti dodatni trud kako bi se poboljšalo zadržavanje vode na kopnu. U skladu s Paktom EU-a o oceanima prednost moramo dati iskorištavanju punog potencijala naših ekosustava za akumulaciju, pročišćavanje, ispuštanje i obnavljanje vode na kopnu i moru, na temelju pristupa „od izvora do mora”. Prije nego što se vrati u more, slatka se voda prirodno akumulira u tlu, šumama, močvarnim i poplavnim područjima i drugim ekosustavima. Potrebno je vratiti prirodnu ulogu naših krajobraza da upijaju vodu kao spužva kako bismo obnovili naše zalihe podzemnih voda i zaštitili bioraznolikost. Radi bolje koordinacije i proširenja postojećih inicijativa²⁴ kojima se nastoji povećati zadržavanje vode na kopnu, Komisija će razviti „instrument za postizanje efekta spužve” kojim će se osigurati dosljedan okvir za nove i postojeće inicijative za povećanje zadržavanja vode na kopnu. Kako je utvrđeno u Viziji za poljoprivredu i hranu, Komisija namjerava poticati i podupirati poljoprivredne prakse kojima se oporavlja, održava ili poboljšava zdravlje tla, kao što su ekološki uzgoj i agroekološki pristupi kojima se zadržava voda u tlu. U urbanim sredinama trebalo bi promicati „gradove spužve”, koji koriste prirodna rješenja za kontroliranu apsorpciju i ispuštanje vode. Osim toga, od presudne je važnosti integrirano upravljanje slatkim i morskim vodama. Onečišćenje rijeka, poremećaji u tokovima sedimenata i nestašica vode ozbiljno utječu na zdravlje morskih ekosustava i na održivost društvenih i gospodarskih aktivnosti koje o njima ovise, kao što su ribarstvo, akvakultura i turizam²⁵. Obalna područja imaju ključnu ulogu u hidrološkom ciklusu i presudna su za sprečavanje ulaska onečišćenja s kopna u more. Učinkovitim prostornim planiranjem može se smanjiti osjetljivost obalnih zajednica, gradova, morskih luka i riječnih delta niske nadmorske visine na klimatske promjene, a morske luke moraju doprinijeti i smanjenju onečišćenja s brodova poštovanjem relevantnih zakona i politika. To je i jedna od tema u Strategiji EU-a za luke koju je najavila Komisija. Naposljetku, održivo i integrirano upravljanje unutarnjim plovnim putovima može znatno doprinijeti otpornosti vodoopskrbe boljom prilagodbom sušama i poplavama i istodobnim održavanjem povezanosti plovnih putova.

Akumulacija vode u spremnicima i drugim umjetnim konstrukcijama iziskuje posebnu pažnju i pomno planiranje i koordinaciju jer je mnogim gospodarskim sektorima potrebna stabilna opskrba vodom, a imaju različite potrebe ovisno o dobu godine²⁶. Kod upravljanja vodama prednost bi trebalo dati prirodnim rješenjima, ali treba se oslanjati i na umjetne konstrukcije, ili kombinaciju prirodnog i umjetnog. Pri planiranju novih brana i rezervoara trebali bi svi relevantni subjekti pažljivo procijeniti učinke na okoliš i osigurati da su takve mjere dio integrirane i održive strategije upravljanja vodama koja u potpunosti odražava dugoročne referentne klimatske scenarije i projekcije kako bi se izbjegla neupotrebljiva ulaganja.

²³ [Evaluacija Okvirne direktive o morskoj strategiji \(SWD\(2025\) 50\)](#) i njezin [Prilog](#).

²⁴ Misije u vezi s prilagodbom i tlom, smjernice o klimatski otpornim krajobrazima, tematsko partnerstvo u okviru Plana Europske unije za gradove na temu „Gradovi s održivim upravljanjem vodama” i projekt Interrega za dunavsku regiju „Gradovi spužve”.

²⁵ Macias, D., Bisselink, B., Carmona-Moreno, C. *et al.* *The overlooked impacts of freshwater scarcity on oceans as evidenced by the Mediterranean Sea.* Znanstveni časopis *Nat Commun* 16, 998 (2025.).

²⁶ Zajednička provedbena strategija za Okvirnu direktivu o vodama i Direktivu o poplavama, Upravljanje riječnim slivovima u kontekstu klimatskih promjena, Smjernice br. 24, dostupno [ovdje](#).

Kvaliteta i količina vode dvije su strane iste medalje pa moramo nastaviti sprečavati onečišćenje na izvoru. Samo je 39,5 % površinskih voda EU-a 2021. imalo dobro ekološko stanje, a samo 26,8 % dobro kemijsko stanje²⁷. Moramo intenzivnije raditi na sprečavanju neodržive uporabe zemljišta i upravljanja njime, a moramo se usredotočiti i na hidromorfološke promjene, loše strukturno upravljanje vodama zbog zakonitog i nezakonitog prekomjernog zahvaćanja, neučinkovitost u upotrebi vode u svim sektorima i onečišćenje vode povezano s aktivnostima kao što su poljoprivreda, industrijska proizvodnja, rudarstvo i gospodarenje otpadom.

Onečišćenje voda izravno utječe na zdravlje. Može dovesti do bolesti koje se prenose vodom i pogoršati antimikrobnu rezistenciju. Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 pokazala je važnost praćenja patogena i zdravstvenih parametara u otpadnim vodama u skladu s pristupom „Jedno zdravlje” jer su zdravlje ljudi, životinja, biljaka i okoliša usko povezani²⁸. Komisija će nastaviti podupirati izgradnju kapaciteta i razvoj infrastrukture za nadzor otpadnih voda, posebno s obzirom na to da klimatske promjene pogoršavaju zdravstvene rizike bolesti povezanih s vodom²⁹.

Potrebno je hitno djelovati kako bi se riješio problem onečišćujućih tvari koje predstavljaju rizik za naše glavne izvore pitke vode. U vodama EU-a i dalje se akumuliraju vrlo postojane onečišćujuće tvari kao što su PFAS-ovi³⁰, a trošak njihova učinka na zdravlje procjenjuje se na 52 – 84 milijarde EUR godišnje³¹. Zbog toga je i javnost najviše zabrinuta. Onečišćenje voda i mora, među ostalim mikroplastikom, mora se sanirati na izvoru ili duž cijelog lanca u skladu s Akcijskim planom za postizanje nulte stope onečišćenja³². Osim toga, EU mora odlučno nastupiti kad je riječ o čišćenju lokacija koje su već jako onečišćene tim i drugim sveprisutnim, postojanim, bioakumulativnim i otrovnim tvarima, posebno ako su takve tvari i dalje neophodne za društvenu i industrijsku primjenu. Čišćenje bi se trebalo temeljiti na načelu „onečišćivač plaća”, pri čemu bi se javna sredstva trebala dodijeliti za čišćenje lokacija bez posjednika, za koje se ne može pronaći odgovorni subjekt. Iako je sanacija vrlo skupa³³, istraživanje i inovacije mogu znatno smanjiti te troškove pomoću novih tehnologija, uključujući biotehnologije, koje će se promicati u Strategiji za biogospodarstvo. Osim toga, ako se pronađu partneri koji su voljni ulagati zajedno s EU-om, Komisija će iznijeti prijedlog za uspostavu javno-privatne inicijative za postizanje tehnološkog napretka izvedivih i priuštivih metoda za otkrivanje i sanaciju PFAS-ova i drugih postojanih kemikalija.

Ograničavanje onečišćenja vodnih ekosustava hranjivim tvarima trebao bi biti prioritet kad je riječ o obnavljanju kvalitete vode. Hranjive tvari iz poljoprivrede, urbanih naselja i drugih izvora utječu na zdravlje ljudi i uzrokuju cvjetanje algi i iscrpljivanje kisika, koji su smrtonosni za vodne

²⁷ Izvješće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o provedbi Okvirne direktive o vodama (2000/60/EZ) i Direktive o poplavama (2007/60/EZ) (Treći planovi upravljanja riječnim slivovima, Drugi planovi upravljanja poplavnim rizicima), COM(2025) 2 final.

²⁸ Preporuka Vijeća 2023/C 220/01 o jačanju djelovanja EU-a za borbu protiv antimikrobne otpornosti, farmaceutski paket i preinaka Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda ((EU) 2024/3019).

²⁹ Europska agencija za okoliš (2024.), „Pružanje odgovora na utjecaj klimatskih promjena na zdravlje ljudi u Europi: usmjerenost na poplave, suše i kvalitetu vode”. Izvješće Europske agencije za okoliš br. 3/2024.

³⁰ Perfluoralkilne i polifluoralkilne tvari.

³¹ [Nordijsko vijeće ministara, podaci iz 2019.](#)

³² Mjere za uklanjanje PFAS-ova utvrđene u ovoj Strategiji dopunjuju Komisijin rad na uklanjanju emisija PFAS-ova na izvoru u skladu sa zakonodavstvom o kemikalijama odnosno Uredbom REACH. U tom kontekstu treba napomenuti da Komisija očekuje da će do kraja 2025. donijeti ograničenje za sve PFAS-ove u vatrogasnim pjenu, što je jedan od glavnih izvora emisija.

³³ Procjenjuje se da gospodarski trošak čišćenja onečišćenja PFAS-ovima u Europi iznosi od 5 do 100 milijardi EUR godišnje, pri čemu je samo u vodnom sektoru riječ o povećanju od 18 milijardi EUR godišnje za pročišćavanje pitke vode, a procjenjuje se da su troškovi pročišćavanja otpadnih voda i gospodarenja kanalizacijskim muljem još veći. Taj je trošak procijenjen u okviru projekta Forever Lobbying; više informacija dostupno je na <https://foreverpollution.eu/lobbying/>.

ekosustave. To je i dalje velik problem koji uzrokuje socioekonomske gubitke za koje se procjenjuje da iznose od 75 do 485 milijardi EUR godišnje samo u pogledu dušika³⁴. Takvi troškovi iziskuju ubrzano djelovanje od izvora do mora, uključujući uspješniju provedbu Direktive o nitratima u svim državama članicama.

Komisija će pomoći državama članicama u procjeni potrebnih prilagođenih smanjenja opterećenja hranjivim tvarima, među ostalim poboljšanim modeliranjem, interaktivnim kartama i razmjenom najbolje prakse. Nastavit će podupirati poboljšano integrirano upravljanje hranjivim tvarima u okviru različitih postojećih foruma, doprinositi financiranju objekata za skladištenje stajskog gnoja i promicati kružnost hranjivih tvari, što može doprinijeti smanjenju upotrebe sintetičkih gnojiva. U sinergiji s područjem rada za stoku najavljenim u Viziji za poljoprivredu i hranu, tim će se mjerama dopuniti razvoj dugoročne vizije koja će poštovati raznolikost stočarske proizvodnje u EU-u i osiguravati njezinu održivost. Osim toga, intenzivnije će se poticati ekstenzifikacija poljoprivrednih gospodarstava u regijama s visokom koncentracijom stoke.

Glavne mjere – Obnova i zaštita hidrološkog ciklusa	Rok
Utvrđiti, među ostalim u strukturiranim dijalozima s državama članicama, prioritete provedbe Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama, vodeći posebno računa o kvaliteti i kvantiteti vode	2025. – 2026.
Revidirati Okvirnu direktivu o morskoj strategiji	2027.
Razraditi pokazatelje nestašice vode i tehničke smjernice za planove upravljanja sušama	2026. – 2027.
Podupirati uklanjanje glavnih izvora onečišćenja: <ul style="list-style-type: none"> javno-privatna inicijativa za postizanje tehnološkog napretka izvedivih i prihvatljivih metoda za otkrivanje i sanaciju PFAS-ova i drugih postojanih kemikalija, ako se pronađu odgovarajući partneri, paket instrumenata za pomoć državama članicama s mjerama za smanjenje onečišćenja hranjivim tvarima, među ostalim poboljšanim modeliranjem, interaktivnim kartama i razmjenom najbolje prakse 	2027. 2026. – 2027.

2.2. Izgradnja gospodarstva koje pametno upravlja vodom, u kojem nitko nije zapostavljen i koje podupire konkurentnost EU-a i privlači ulagače

Voda je ograničen resurs koji se mora učinkovito koristiti. Moramo smanjiti potražnju u svim sektorima gospodarstva tako što ćemo promicati uštedu, učinkovitost potrošnje i ponovnu upotrebu vode. S obzirom na sve veću nestašicu vode i sve češće suše, to je presudno za nastavak osiguravanja opskrbe vodom, za pravedan odgovor na potražnju različitih korisnika za vodom i podupiranje vodenih i kopnenih ekosustava. To je posebno važno u regijama s kritičnim žarišnim točkama prekomjernog iskorištavanja, u kojima je nestašica vode sustavna pojava i znatno ograničava gospodarski razvoj, uključujući neke udaljene i otočne zajednice u kojima je dostupnost slatke vode slaba. S razvojem klimatskih promjena znatno će se povećati broj regija pogođenih nestašicom vode³⁵. Da bi se postigla učinkovitost potrošnje vode, mora se posebno voditi računa o

³⁴ Van Grinsven *et al.* *Costs and Benefits of Nitrogen for Europe and Implications for Mitigation*, 2013. Emisije dušika i troškovi štete uključuju emisije iz svih sektora u površinske, podzemne i morske vode te u zrak.

³⁵ Europska agencija za okoliš (EEA), Europska procjena klimatskih rizika (EUCRA), 2024. Nestašica vode posebno je detaljno opisana u poglavlju 5. „Sigurnost opskrbe vodom”.

najintenzivnijim korisnicima, sadašnjim i budućim, kojima je najviše u interesu izbjegavanje prekomjernog zahvaćanja koje bi moglo dovesti do poremećaja u opskrbi.

Učinkovitost potrošnje vode je najvažnija i mora biti na prvom mjestu. Uz ovu Strategiju priložena je Preporuka o primjeni načela učinkovitosti potrošnje vode na prvom mjestu, nadahnuta iskustvom s načelom „energetska učinkovitost na prvom mjestu”³⁶. U njoj se utvrđuju vodeća načela za donošenje odluka i ulaganja na temelju jasnog i predvidljivog, ali fleksibilnog određivanja prioriteta u načinu upravljanja potražnjom i ponudom vode. U cijelom EU-u prioritet bi trebao biti ograničavanje potražnje i prekomjernih zahvaćanja. Potom po važnosti slijedi učinkovitost i ponovna upotreba, a povećana opskrba trebala bi biti krajnja opcija.

Kako bi usmjeravao djelovanje za postizanje učinkovitosti potrošnje vode u EU-u, s obzirom na potencijal za uštedu vode³⁷, EU bi trebao nastojati povećati učinkovitost potrošnje vode za najmanje 10 % do 2030. Komisija će surađivati s državama članicama i dionicima na razvoju zajedničke metodologije za ciljeve učinkovitosti potrošnje vode, uzimajući u obzir teritorijalne i druge razlike među zemljama, regijama i sektorima. Na temelju toga Komisija u preispitivanju ove Strategije 2027. namjerava razviti zajedničke referentne vrijednosti. Neke države članice već su postavile posebne ciljeve za poboljšanje učinkovitosti potrošnje vode na nacionalnoj i regionalnoj razini ili na razini riječnih slivova³⁸. Države članice potiču se da utvrde vlastite ciljeve za učinkovitost potrošnje vode na temelju nacionalnih okolnosti.

Gospodarstvo koje pametno upravlja vodom iziskuje bolju kontrolu resursa. Na temelju podataka za razdoblje 2010. – 2021.³⁹ 81 % ukupne potrošnje vode odnosi se na korisnike koji zahvaćaju vodu izravno na izvoru pomoću privatnih sustava, a mnoge države članice nemaju točne podatke o dostupnosti slatke vode u svojoj zemlji. U skladu s Okvirnom direktivom o vodama nadležna tijela moraju ažurirati procjene dostupnosti i zahvaćanja vode s obzirom na korisnike vode te intenzivnije provoditi registraciju i kontrolu svih zahvaćanja, gubitaka i vraćanja vode. Uvođenje pametnog mjerenja potrošnje vode u svim gospodarskim sektorima doprinijet će detaljnom praćenju tokova vode, a građanima i poduzećima omogućit će učinkovitije upravljanje potrošnjom vode. Komisija će promicati razmjenu najbolje prakse o vodnoj bilanci i pametnom mjerenju potrošnje vode u svim gospodarskim sektorima. Radit će i na pokretanju inicijative EU-a za vodnu infrastrukturu i pametno mjerenje za sve (vidjeti odjeljak 3.3.). Nadalje, do kraja 2026. procijenit će kvalitetu dostupnih podataka o vodi i, prema potrebi, revidirati relevantno zakonodavstvo radi uvođenja novih modula ekonomskih računa okoliša za vodne račune⁴⁰.

Posebnu pozornost treba posvetiti procjeni i, kad god je moguće, ograničavanju potrebe za vodom koja proizlazi iz čiste industrijske i digitalne transformacije te podupiranju te transformacije planiranjem iskorištavanja vode na pametan način. Ključni sektori za stratešku autonomiju EU-a, kao što su proizvodnja baterija, poluvodiči, vodik, mikročipovi i podatkovni centri, troše velike količine često ultra čiste vode⁴¹. Istodobno će napredak u prelasku na čistu energiju i dekarbonizaciji energetskog sustava EU-a doprinijeti boljem upravljanju vodama⁴². U tom kontekstu,

³⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en.

³⁷ Ušteda vode za Europu s otpornom vodoopskrbom, Europska agencija za okoliš 2025., u pripremi.

³⁸ Na primjer, Francuska je postavila cilj smanjenja zahvaćanja vode za 10 % do 2030.

³⁹ Platforma Water Europe (2024.), Socioekonomska studija o vrijednosti ulaganja EU-a u vodu.

⁴⁰ Uredba (EU) 2024/3024 Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2024. o izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2011 u pogledu uvođenja novih modula ekonomskih računa okoliša.

⁴¹ Platforma Water Europe (2024.), Socioekonomska studija o vrijednosti ulaganja EU-a u vodu.

⁴² Međunarodna agencija za energiju (IEA), Čista energija za ublažavanje krize u vodnom sektoru, 22. ožujka 2023.

uštede energije i vode, koje su obično usko povezane, moraju se maksimalno povećati, a otpornost vodoopskrbe mora se posebno uzimati u obzir pri prostornom planiranju. Konkretno, radi promicanja uštede vode u podatkovnim centrima Komisija će ocjenjivati njihovu energetska učinkovitost i opću održivost te predložiti minimalne referentne norme, među ostalim za potrošnju vode⁴³. Kako bi poduprla države članice u utvrđivanju najboljih područja za uspostavu poslovnih aktivnosti s velikom potrošnjom vode i privukla potrebna ulaganja u vodni sektor, Komisija će poboljšati postojeće alate za vizualizaciju objedinjavanjem podataka o okolišu i podataka povezanih s vodovodnim i energetskim mrežama.

Sigurna ponovna upotreba vode u poljoprivredi, proizvodnji energije i industrijskim procesima mora biti prioritet integriranog upravljanja vodama. Trenutačno se samo 2,4 % otpadnih voda ponovno iskorištava u EU-u, uz znatne razlike među državama članicama pa se te stope iskorištavanja kreću od nule do 80 %⁴⁴. Komisija će državama članicama potporu pružati smjernicama za sigurnu ponovnu upotrebu vode i izgradnjom kapaciteta u kontekstu provedbe postojećeg zakonodavstva⁴⁵. Komisija će do lipnja 2028. ocijeniti Uredbu o ponovnoj upotrebi vode te će potom razmotriti proširenje njezina područja primjene ovisno o rezultatima evaluacije.

Kad je riječ o javnoj vodoopskrbi, koja čini 13 % potrošnje vode u EU-u, u prvom planu moraju biti sprečavanje istjecanja i nenamjerni gubici primjenom digitalnih alata. Budući da trenutačne razine istjecanja na nacionalnoj razini variraju od 8 % do 57 %, postoji znatan potencijal za poboljšanje, posebno zahvaljujući pametnom mjerenju vode i daljinskom istraživanju. U skladu s Direktivom o vodi za piće države članice dužne su smanjiti istjecanje iz vodoopskrbnih mreža. Države članice u kojima razine istjecanja vode budu premašivale prag na razini EU-a, koji će se utvrditi do 2028., morat će do 2030. predstaviti nacionalne akcijske planove za smanjenje istjecanja u svojim vodoopskrbnim mrežama.

Održivi prehrambeni sustavi važna su karika u postizanju otpornosti vodoopskrbe, a zajednička poljoprivredna politika u tome ima ključnu ulogu. Održiva poljoprivreda i gospodarenje šumama znatno doprinose povećanju otpornosti vodoopskrbe i otpornosti na klimatske promjene ublažavanjem suša i poplava (odjeljak 2.1.). S druge strane, proizvodnja, prerada, maloprodaja, pakiranje i prijevoz hrane uvelike utječu na kvalitetu i količinu vode. Potrošnja vode u poljoprivredi čini 51 % ukupne potrošnje vode u EU-u, uz znatne razlike između sjeverne i južne Europe⁴⁶. U Viziji za poljoprivredu i hranu istaknuta je važnost kvalitete i dostupnosti vode za sigurnost opskrbe hranom. Osim toga, trebalo bi dodatno podupirati održivo ribarstvo i marikulturu jer se u tim sektorima ne upotrebljava slatka voda.

U okviru zajedničke poljoprivredne politike i nacionalnih strateških planova podržavaju se poljoprivredne prakse i ulaganja kojima se poboljšava učinkovitost potrošnje, kružnost i zadržavanje vode uz smanjenje onečišćenja hranjivim tvarima i pesticidima. To uključuje i podupiranje ekološkog uzgoja koji višestruko doprinosi zdravlju tla zahvaljujući smanjenoj upotrebi umjetnih gnojiva, herbicida i pesticida. Najvažnije je osigurati da države članice u najvećoj mogućoj

⁴³ Izvješće Komisije Vijeću i Parlamentu u skladu s člankom 12. Direktive 2023/1791 o energetskoj učinkovitosti i izmjeni Uredbe (EU) 2023/955 (preinaka).

⁴⁴ Radni dokument službi Komisije: Procjena učinka *priložena dokumentu* Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o minimalnim zahtjevima za ponovnu uporabu vode, SWD(2018) 249 final.

⁴⁵ Uredba o ponovnoj upotrebi vode, revidirana Direktiva o industrijskim emisijama i revidirana Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda.

⁴⁶ Europska agencija za okoliš (2024.), Izvješće o stanju voda u Europi 2024., Izvješće Europske agencije za okoliš br. 7/2024, Ured za publikacije Europske unije. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

mjeri iskoriste te mogućnosti i da promiču poljoprivredne prakse koje pogoduju otpornosti vodoopskrbe, kao što su precizna poljoprivreda, navodnjavanje kapanjem, ponovna upotreba vode, poboljšano upravljanje tlom i korištenje pesticida. Također bi trebale uzeti u obzir obilježja krajobrazu i odabirati usjeve otpornije na klimatske promjene. U sljedećem programskom razdoblju Komisija će nastaviti poticati poljoprivrednike da poboljšaju okolišnu i klimatsku učinkovitost svojih gospodarstava, među ostalim u cilju boljeg upravljanja vodama.

Proizvodnja energije s učinkovitom potrošnjom vode može znatno doprinijeti otpornosti vodoopskrbe. U EU-u se 17 % ukupne potrošnje vode upotrebljava kao sirovina ili rashladno sredstvo⁴⁷. Ako se pronađu pravi partneri koji bi bili voljni ulagati s EU-om, Komisija će iznijeti prijedlog za uspostavu javno-privatne inicijative za postizanje tehnološkog napretka kad je riječ o izvedivim i priuštivim metodama za suho hlađenje.

Otpornost vodoopskrbe trebala bi se integrirati u sve industrijske sektore. Revidiranom Direktivom o industrijskim emisijama osigurat će se da veliki industrijski akteri postupno smanje potražnju za vodom, povećaju učinkovitost potrošnje vode i poboljšaju ponovnu upotrebu vode u svim proizvodnim procesima. Učinkovitost potrošnje i ponovna upotreba vode trebale bi se integrirati u industrijske sektore s najvećom potrošnjom vode, posebno putem dostupnih platformi za potporu dionicima⁴⁸. U tom će smislu Komisija pokrenuti pilot-projekt za promicanje učinkovitosti potrošnje vode u odabranim industrijskim klasterima.

Povećanje opskrbe tako da se slatka voda zamijeni morskom vodom može biti jedno od mogućih rješenja, posebno u regijama u kojima vlada velika nestašica vode, pod uvjetom da se provede na održiv način. U okviru integriranog pristupa upravljanju, u kojem se prednost daje ograničavanju potražnje, a ne povećanju opskrbe, s obzirom na lokalne uvjete, desalinizacijom morske vode može se osigurati stabilna opskrba vodom izvan hidrološkog ciklusa. Međutim, i dalje je skupa, vrlo energetska intenzivna i znatno utječe na okoliš. Komisija će stoga podupirati inovacije u tom području s ciljem ograničavanja potrošnje energije i smanjenja emisija stakleničkih plinova, posebno promicanjem uporabe energije iz obnovljivih izvora. Inovativnim rješenjima trebao bi se ublažiti i utjecaj koji zbrinjavanje otpadne vode visokog saliniteta ima na okoliš te bi se trebalo povećati recikliranje i ponovna uporaba energije i minerala iz vode visokog saliniteta u industrijskom sektoru.

Vodeće mjere – Izgradnja gospodarstva koje pametno upravlja vodom, u kojem nitko nije zapostavljen i koje podupire konkurentnost EU-a i privlači ulagače	Rok
Preporuka o načelu učinkovitosti potrošnje vode na prvom mjestu, smjernice i izvješće Europske agencije za okoliš o neiskorištenom potencijalu za učinkovitost vodoopskrbe	2025. – 2026.
Podupirati primjenu praksi ponovne upotrebe vode i izvan područja poljoprivrede i preispitati Uredbu o ponovnoj upotrebi vode	2026. – 2028.
Javna vodoopskrba: <ul style="list-style-type: none"> • podupirati smanjenje istjecanja vode, modernizaciju infrastrukture i dubinsku procjenu podataka 	2025. – 2028.

⁴⁷ Europska agencija za okoliš (2024.), Izvješće o stanju voda u Europi 2024. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

⁴⁸ Na primjer, Platforma za potporu dionicima na tranzicijskom putu.

<p>Poljoprivreda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • maksimalno povećati upotrebu strateških planova u okviru ZPP-a za otpornost vodoopskrbe razmjenom znanja i inovativnim rješenjima koje promiču Mreža EU-a za zajedničku poljoprivrednu politiku, Europsko partnerstvo za inovacije (EIP-AGRI) te poboljšane i neovisne savjetodavne službe za poljoprivredna gospodarstva, • u sljedećem programskom razdoblju nastaviti poticati poljoprivrednike da poboljšaju okolišnu i klimatsku učinkovitost svojih gospodarstava, među ostalim u cilju boljeg upravljanja vodama 	2025. – 2026.
<p>Industrija i energetika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokrenuti pilot-projekt za promicanje učinkovitosti potrošnje vode, uključujući tehnologije bez vode i tehnologije zatvorenog hidrološkog ciklusa, u odabranim industrijskim klasterima, • uključiti upotrebu vode među parametre zajedničkog sustava Unije za ocjenjivanje održivosti podatkovnih centara i predložiti minimalne referentne norme za potrošnju vode, • javno-privatna inicijativa za postizanje tehnološkog napretka izvedivih i priuštivih metoda za suho hlađenje, ako se pronađu odgovarajući partneri 	2025. – 2027.

2.3. Osiguravanje čiste i priuštive vode za sve, informiranje građana i drugih korisnika

Pristup sigurnoj i čistoj vodi za piće i dobrim sanitarnim uvjetima ljudsko je pravo. U tri desetljeća razvoja i provedbe zakonodavstva EU-a o vodama, uključujući Direktivu o vodi za piće i Direktivu o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda, uz znatno ulaganje EU-a, općenito je osiguran pristup sigurnoj vodi za piće i dobrim sanitarnim uvjetima u EU-u u skladu s europskim stupom socijalnih prava⁴⁹. Međutim, 1,5 % stanovništva EU-a još uvijek živi bez osnovnog sanitarnog čvora, a oko 4 % nema odgovarajući pristup sigurnoj vodi za piće. Mjere u tom području moraju biti uključive i pravedne kako bi se odgovorilo na potrebe žena i ranjivih skupina kao što su osobe s invaliditetom i manjine te na potrebe u najsiriromašnijim regijama EU-a u pogledu promicanja socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije, uključujući najudaljenije regije. U najudaljenijim regijama iznimno su važni konkretni problemi povezani s klimatskim promjenama i neodgovarajuća vodna infrastruktura, što izravno utječe na pristup vodi za piće. Još jedan važan aspekt je potpora sustavima filtriranja vode u područjima s tvrdom ili vrlo tvrdom vodom.

Potrošači imaju važnu ulogu u jačanju otpornosti vodoopskrbe. Uz već konsolidiran znak za okoliš EU-a, Uredba o ekološkom dizajnu za održive proizvode⁵⁰ pomoći će potrošačima da smanje potrošnju vode odabirom proizvoda koji manje onečišćuju okoliš i doprinose učinkovitosti potrošnje vode. Tako bi se povećala potražnja za proizvodima koji pametno koriste vodu, čime bi se potaknula čista i kružna konkurentnost EU-a. Pritom se javljanju nove privatne inicijative, kao što je alat Unified Water Label, kako bi se ocijenilo koliko učinkovito proizvodi troše vodu.

⁴⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_en.

⁵⁰ Nedavno doneseni Plan rada za ekološki dizajn održivih proizvoda i označivanje energetske učinkovitosti za razdoblje 2025. – 2030. obuhvaća tekstil/odjeću, željezo i čelik te aluminij kao proizvode za koje će se osmisliti novi zahtjevi, te niz proizvoda povezanih s energijom i relevantnih za potrošnju vode kao što su perilice posuđa i perilice rublja za koje će biti dostupni zahtjevi za ekološki dizajn i/ili oznake energetske učinkovitosti.

Kad je riječ o upotrebi vode u stambenom i urbanističkom planiranju, ušteda energije i vode uvijek bi se trebale zajedno razmatrati. Nova Direktiva o energetske svojstvima zgrada⁵¹, kojom se podupire energetska učinkovitost, pa je tako jedan od njezinih ciljeva i učinkovitost potrošnje tople vode, i novi europski Bauhaus pružaju znatne mogućnosti za jačanje otpornosti vodoopskrbe u cijelom izgrađenom okolišu, uza sve veći angažman korisnika i građana te intenzivniju razmjenu primjera najbolje prakse u planiranju i konceptima dizajna kod kojih se uzima u obzir otpornost vodoopskrbe. To će se vidjeti i u budućem programu rada za razdoblje 2026. – 2027. u okviru Instrumenta za novi europski Bauhaus i u budućem planu za priuštivo stanovanje, u kojima će se razmotriti i održivost stanovanja, uključujući otpornost vodoopskrbe.

Potrebno je staviti veći naglasak na informiranje javnosti i angažman građana u upravljanju vodama. Digitalni alati mogu doprinijeti boljoj informiranosti, ključnoj za veću spremnost građana na uštedu vode, ali i za smanjenje njihove izloženosti rizicima od poplava ili suša (vidjeti odjeljak 3.). Osiguravanje potpune provedbe zahtjeva u pogledu informiranja javnosti i transparentnosti doprinijet će tomu da građani shvate situaciju i spremnije sudjeluju u uključivom upravljanju vodama. Komisija će promicati razmjenu najbolje prakse za informiranje i poučavanje građana o tome kako mogu uspješnije sudjelovati u upravljanju vodama i doprinisati planovima upravljanja riječnim slivovima i planovima upravljanja poplavnim rizicima.

Politike određivanja cijene vode koje se temelje na stvarnoj potrošnji, utjecaju na okoliš i mogućnosti plaćanja ključne su za osiguravanje pristupa vodi te su pritom pravi poticaj za potrošače i druge korisnike. Okvirnom direktivom o vodama potiču se solidne nacionalne politike određivanja cijene vode utemeljene na pravedno podijeljenom povratu troškova i načelu „onečišćivač plaća”. Revidiranom Direktivom o vodi za piće i Direktivom o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda osigurava se pružanje redovitih i sveobuhvatnih informacija o potrošnji i cijenama vode te daju savjeti o tome kako ih smanjiti. Razmjena najbolje prakse pomoći će državama članicama da te mjere primjenjuju na najdjelotvorniji način.

Vodeće mjere – Osiguravanje čiste i priuštive vode za sve, informiranje građana i drugih korisnika	Rok
Uzeti u obzir vodeni otisak proizvoda pri utvrđivanju ili ažuriranju zahtjeva u skladu s Uredbom o ekološkom dizajnu za održive proizvode i znakom za okoliš EU-a	2025. – 2027.
Promovirati najbolje prakse za informiranje građana i važnost određivanja cijene vode radi promicanja učinkovitosti potrošnje vode, povrata troškova i načela „onečišćivač plaća” te s tim povezano upravljanje vodama na nacionalnoj razini	2026. – 2027.
Intenzivnije raditi na postizanju otpornosti vodoopskrbe u cijelom izgrađenom okolišu na temelju budućeg programa rada za razdoblje 2026. – 2027. u okviru Instrumenta za novi europski Bauhaus i budućeg plana za priuštivo stanovanje	2026.

3. PET PODRUČJA DJELOVANJA ZA POSTIZANJE OTPORNOSTI VODOOPSKRBE U EUROPI

Da bismo ostvarili ciljeve navedene u Strategiji, potreban nam je pristup koji obuhvaća cijelo društvo, uz pojačanu suradnju građana, poduzeća, civilnog društva i reprezentativnih skupina za zaštitu

⁵¹ U skladu s Direktivom o energetske učinkovitosti države članice dužne su osigurati da regionalna i lokalna tijela izrade lokalne planove za grijanje i hlađenje barem u općinama s više od 45 000 stanovnika.

okoliša te predanih uprava koje djeluju na različitim razinama i u svim područjima politika, uključujući sve dionike. EU će to poduprijeti mjerama u pet područja.

3.1. Upravljanje i provedba za poticanje promjena

Postizanje otpornosti vodoopskrbe ovisit će o boljoj provedbi sveobuhvatne pravne stečevine EU-a u području voda, kao i o većoj sinergiji s politikama u sektorima kao što su poljoprivreda, industrija, energetika, promet i zaštita potrošača. Regulatorna tijela desetljećima rade na zaštiti voda u politikama EU-a povezanim s okolišem i zdravljem. U okviru europskog zelenog plana preispitano je i modernizirano nekoliko važnih zakonodavnih akata, čime je postignut znatan napredak. Međutim, kako je prikazano u nedavnom izvješću Komisije⁵², nedostaci u provedbi i financiranju dosad su znatno otežavali postizanje ciljeva zakonodavstva o vodama. Na primjer, pri pripremi trećih planova upravljanja riječnim slivovima i drugih planova upravljanja poplavnim rizicima, nekoliko država članica nije propisno slijedilo preporuke Komisije izdane 2019. te još nije uspostavilo odgovarajuće registre, kontrole i, prema potrebi, sankcije kako bi se izbjeglo prekomjerno zahvaćanje.

Na temelju nalaza najnovije procjene nacionalnih planova i preporuka na razini EU-a i za pojedine zemlje, Komisija će intenzivnije raditi na izvršenju zakonodavstva. Započet će strukturirane dijaloge s državama članicama kako bi zajednički ubrzale provedbu šire pravne stečevine EU-a u području voda. Instrument za tehničku potporu može pomoći državama članicama u rješavanju problema povezanih s vodom, uključujući one utvrđene u okviru europskog semestra.

Pojednostavnjenje propisa EU-a o vodama može znatno doprinijeti njihovoj provedbi. Komisija redovito ocjenjuje najvažnije zakonodavne akte, a trenutačno, među ostalim, Direktivu o nitratima. Osim toga, Komisija nastoji pojednostavniti i poboljšati učinkovitost elektroničkog izvješćivanja u skladu s Okvirnom direktivom o vodama na temelju studije koja je u tijeku. I revizija Okvirne direktive o morskoj strategiji dovest će do znatnog pojednostavnjenja. U kontekstu provedbe sustava proširene odgovornosti proizvođača iz članka 9. Direktive (EU) 2024/3019 o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda Komisija će ažurirati studiju o troškovima i mogućim učincima na predmetne sektore. Osim toga, Komisija će nastaviti podupirati države članice u pragmatičnom oblikovanju nacionalnih sustava kako bi se izbjegle neočekivane ili neželjene posljedice, posebno u pogledu dostupnosti i priuštivosti lijekova⁵³.

Prostorno planiranje s obilježjima pametne potrošnje vode mora se uzeti u obzir pri održivoj provedbi zelene i digitalne tranzicije. Komisija će poboljšati postojeće alate za vizualizaciju objedinjavanjem podataka o okolišu i podataka povezanih s vodovodnim i energetske mrežama. Cilj je državama članicama pružiti informacije potrebne za donošenje odluka o prostornom planiranju kako bi mogle utvrditi najbolja područja za uspostavu poslovnih aktivnosti s velikom potrošnjom vode i pritom privući ulagače radi obnove prirode i modernizacije vodoopskrbnih mreža za potporu tim poduzećima.

Potrebno je dodatno poboljšati prekograničnu suradnju. Europa ima 75 prekograničnih riječnih slivova. Iako se Okvirnom direktivom o vodama od država članica izričito zahtijeva da osiguraju koordiniranu provedbu kad je riječ o međunarodnim riječnim slivovima, može se provesti i usklađenija procjena stanja vodnih tijela, bolje uskladiti mjere koje poduzimaju zemlje na gornjem i donjem toku rijeka, uključujući obalne partnerske zemlje koje nisu članice EU-a, te se može

⁵² Izvješće Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o provedbi Okvirne direktive o vodama (2000/60/EZ) i Direktive o poplavama (2007/60/EZ) (Treći planovi upravljanja riječnim slivovima, Drugi planovi upravljanja poplavnim rizicima), COM(2025) 2 final.

⁵³ Kako se zahtijeva i u Rezoluciji Europskog parlamenta od 7. svibnja 2025. o Europskoj strategiji za otpornost vodoopskrbe (2024/2104(INI)).

intenzivnije upravljati količinom vode. Komisija će podupirati istorazinske inicijative kako bi potaknula suradnju organizacija, regija i gradova u području riječnih slivova i morskih bazena putem programa i inicijativa EU-a kao što su Obzor Europa, tematsko partnerstvo u okviru Plana Europske unije za gradove na temu „Gradovi s održivim upravljanjem vodama” i zajednica prakse „Kohezija za tranziciju”⁵⁴. Tako će se osigurati važno sudjelovanje tijela regionalne i lokalne razine, kao što pokazuju inicijative u okviru programa Interreg.

Vodeće mjere – Upravljanje i provedba za poticanje promjena	Rok
Intenzivnije raditi na izvršenju zakonodavstva i započeti strukturirane dijaloge sa svim državama članicama kako bi se ubrzala i pojačala provedba pravne stečevine EU-a u području voda na temelju ključnih provedbenih prioriteta koji proizlaze iz najnovije procjene planova upravljanja riječnim slivovima i planova upravljanja poplavnim rizicima	2025. – 2026.
U okviru zajednice prakse „Kohezija za tranziciju” organizirati redovite razmjene s regijama, gradovima i tijelima nadležnima za vode kako bi se promicala razmjena najbolje prakse o „krajobrazima spužvama”, kao i prekogranična suradnja u području voda, što je utvrđeno u okviru Interrega	2025. – 2027.
Pokrenuti preglednik koji integrira podatke o okolišu s podacima koji se odnose na vodovodne i energetske mreže kako bi se državama članicama pomoglo da pri prostornom planiranju utvrde najbolja područja za obavljanje poslovnih aktivnosti s velikom potrošnjom vode od kojih će svi imati korist	2027.

3.2. Financiranje, ulaganja i infrastruktura za postizanje stabilne opskrbe

Bez znatnih dodatnih javnih i privatnih ulaganja u svim fazama upravljanja vodama napredak u ostvarivanju otpornosti vodoopskrbe bit će prespor ili neće imati značajan učinak. Trenutačna godišnja kapitalna ulaganja koja se odnose na mjere povezane s vodom (iz proračuna EU-a, EIB-a i nacionalnih proračuna) iznose oko 55 milijardi EUR (u cijenama iz 2022.), što upućuje na godišnji manjak ulaganja od oko 23 milijarde EUR godišnje (0,1 % BDP-a EU-a) za provedbu postojećeg zakonodavstva o vodama⁵⁵. To uključuje ulaganja povezana s dobivanjem zelene vode (uskладиštene u kopnenim ekosustavima) iz kišnice na temelju prirodnih rješenja i s dobivanjem plave vode (rijeke i mora) od potrošne vode (koja se upotrebljava u gradskim naseljima ili industrijskim procesima) kako bi opet bila prikladna za prirodu. Ulaganja moraju obuhvaćati sve faze upravljanja vodama i integrirano se planirati, uzimajući u obzir buduće klimatske scenarije i procjenu rizika koji iz toga proizlaze. Ulaganjima se moraju podupirati i nove vodne tehnologije. Na primjer, države članice mogu iskoristiti poticaje predviđene u okviru platforme BlueInvest u plavim sektorima i razvoj ključnih tehnologija povezanih s vodom koje ispunjavaju zahtjeve Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP). Države članice pritom trebaju izbjegavati subvencije koje bi usput mogle naštetiti okolišu ili dovesti do neučinkovite upotrebe vode.

U nedavnom preispitivanju kohezijske politike sredinom provedbenog razdoblja Komisija je predložila izvanredni paket mjera za poticanje država članica i regija na ulaganje u otpornost vodoopskrbe. Taj paket uključuje do 100 % financijskih sredstava EU-a i 30 % pretfinanciranja za

⁵⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/cohesion-4-transition_en.

⁵⁵ Glavna uprava za okoliš, Potrebe, financiranje i nedostaci u vezi s okolišnim ulaganjima u EU-27 – ažurirana verzija 2024. (interna analiza). Važno je napomenuti da se taj iznos uglavnom temelji na vodoopskrbnim i sanitarnim potrebama, a troškovi za druge mjere povezane s provedbom Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama možda nisu u potpunosti uključeni.

ulaganja u otpornost vodoopskrbe programiranih u okviru posebnog prioriteta za taj novi posebni cilj, kao i razne fleksibilnosti.

Neke države članice imaju poteškoća s trošenjem dostupnih sredstava EU-a zbog nedostatka administrativnih kapaciteta i zbog pravnih ili organizacijskih prepreka. Potrebno je poboljšati kapacitete za ulaganja u otpornost vodoopskrbe, posebno u slabije razvijenim regijama. Uz reforme upravljanja vodama na odgovarajućoj razini, tehnička pomoć može doprinijeti što djelotvornijem korištenju dostupnih sredstava EU-a.

Dostupna sredstva EU-a trebala bi se brzo upotrijebiti za ulaganja povezana sa smanjenjem istjecanja upotrebom digitalnih alata, pametnog mjerenja i tehnologija za poboljšanje učinkovitosti potrošnje vode. Za ta ulaganja nije potrebno toliko složeno planiranje kao kod velikih projekata u sektoru voda. Komisija će izraditi smjernice za države članice u vezi s pilot-projektima koji se temelje na načelu „uključiti i koristiti”, a odnose se na navedena područja, ne bi li se postupci pojednostavnili i racionalizirali.

Sljedeći višegodišnji financijski okvir (VFO) prilika je da se otpornost vodoopskrbe dodatno konsolidira ulaganjima i reformama. U kontekstu nacionalnih i regionalnih sporazuma o partnerstvu države članice mogle bi se baviti područjima kao što su poboljšano upravljanje, procjena rizika i pripravnost na katastrofe, povećana učinkovitost potrošnje vode i njezina ponovna upotreba, prioritetno smanjenje potražnje i poboljšanje nadzora. Osim toga, Komisija će poticati države članice na suradnju u okviru inicijative za zelene i plave koridore kako bi se poduprla obnova ekoloških okruženja i infrastrukture, uključujući rijeke, močvarna područja i obale.

Komisija jača i suradnju s Grupom Europske investicijske banke (EIB) kako bi se povećala javna i privatna ulaganja u području voda u EU-u i svijetu. Grupa EIB-a, koja je već danas najveći svjetski ulagač u vodni sektor, razvila je Program za vodno gospodarstvo kao potporu Komisijinoj Strategiji za otpornost vodoopskrbe i planira uložiti više od 15 milijardi EUR financijskih sredstava u razdoblju 2025. – 2027. za projekte kojima se poboljšava pristup vodi, kontrola onečišćenja, otpornost i konkurentnost vodnog sektora EU-a, među ostalim putem velike infrastrukture i prirodnih rješenja. Osim toga, Komisija i Europska investicijska banka udružiti će snage kako bi se uklonili zastoji u ulaganju u vodni sektor. To će uključivati prijedlog o novom savjetodavnom instrumentu za održive vode kako bi se financirala tehnička pomoć EIB-a za izgradnju portfelja projekata te bolje kvantificiranje potreba za financiranjem i mogućnosti za olakšavanje ulaganja u vodni sektor.

Bit će potrebno znatno povećati privatna ulaganja. Suradnja s financijskim institucijama može potaknuti znatnije privatno financiranje otpornosti vodoopskrbe, i to pristupima mješovitog financiranja, inovativnim modelima kao što su WaaS („voda kao usluga”) i strukturiranim ekosustavima za zelene i plave obveznice. Nagradni programi usluga ekosustava mogu poduprijeti i stvaranje potrebnih tržišta. Komisija će donijeti plan za kredite za zaštitu prirode kako bi iskoristila potencijal tih instrumenata i potaknula rast tih tržišta. Osim toga, pojednostavnjenim okvirom EU-a za održivo financiranje i uvođenjem unije štednje i ulaganja nastoje se povećati mogućnosti financiranja za poduzeća iz EU-a, među ostalim u vodnom sektoru.

Poremećaji uzrokovani klimatskim promjenama sve više opravdavaju poslovni interes za ulaganja u vodni sektor, a inovativni pristupi mogli bi potaknuti znatna privatna ulaganja. Voda sve više postaje važan financijski čimbenik za poduzeća, ulagače i vlade. Međutim, postoje znatne prepreke privatnim ulaganjima u vodni sektor, za koja je često potrebna bliska suradnja različitih dionika, posebno kako bi se prevladali problemi parazitizma. Komisija će uspostaviti Akcelerator ulaganja u otpornost vodoopskrbe kako bi se realiziralo 20 inovativnih pilot-projekata za prirodno zadržavanje vode i učinkovitost potrošnje vode, koji će okupiti lokalne ulagače u vodni sektor,

poduzeća za pružanje rješenja i skupine odgovorne za probleme, te kako bi to poslužilo kao nadahnuće za slične mjere u cijelom EU-u. Temelj za njih mogu biti i mreže živih laboratorija uspostavljene, na primjer, u okviru europskih partnerstava i misija. Kako bi se odgovorilo na sve veći problem osiguravanja gospodarskih gubitaka uzrokovanih prirodnim katastrofama u EU-u, uključujući katastrofe povezane s vodom, Komisija će istražiti moguća rješenja za nedostatnu pokrivenost osiguranjem na temelju prijedloga Europske središnje banke i Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje.⁵⁶ Poticaji za bolje informiranje, određivanje cijena i kontrolu upotrebe vode (vidjeti odjeljak 2.3.) također će doprinijeti većoj privlačnosti poslovnih modela za ulaganja u vodni sektor, uključujući sektore koji uvelike ovise o vodi i koji su u sve nepovoljnijem položaju s obzirom na njezinu nestašicu, kao što su poljoprivreda, akvakultura i energetika.

Vodeće mjere – Financiranje, ulaganja i infrastruktura za postizanje stabilne opskrbe	Rok
Predstaviti Program EIB-a za vodno gospodarstvo i savjetodavni instrument za održive vode u suradnji s Komisijom kako bi se brže pružala pomoć potencijalnim korisnicima zajmova, čime bi se povećao portfelj projekata	2025.
Podupirati države članice i regije u preusmjeravanju sredstava kohezijske politike za otpornost vodoopskrbe u okviru preispitivanja u sredini programskog razdoblja	2025.
Uspostaviti Akcelerator ulaganja u otpornost vodoopskrbe	2026. – 2027.
Pokrenuti inicijativu za zelene i plave koridore radi potpore obnovi ekoloških okruženja i infrastrukture, uključujući rijeke, močvarna područja i obnovu obale, kako bi se hidrološki ciklus obnovio pristupom „od izvora do mora”	2027.
Donijeti plan za kredite za zaštitu prirode kako bi se iskoristio potencijal tih instrumenata i potaknulo širenje tih tržišta	2025.

3.3. Digitalizacija i umjetna inteligencija za ubrzavanje i pojednostavnjenje dobrog upravljanja vodama

Digitalizacijom se može znatno modernizirati upravljanje vodama i promicati održiva upotreba vode. Tako će se dobivati pravovremene informacije za bolje oblikovanje politika te bolje projektiranje i funkcioniranje vodne infrastrukture i usluga. Na tržištu su dostupna brojna digitalna rješenja, uključujući umjetnu inteligenciju⁵⁷. Međutim, primjena je i dalje prespora i neujednačena.

Da bi se iskoristio taj uglavnom neiskorišteni potencijal i uzimajući u obzir buduće komunikacije o podatkovnoj uniji i primjeni umjetne inteligencije, Komisija će donijeti akcijski plan radi suočavanja s posebnim izazovima u vodnom sektoru, kao što su analogni i stari sustavi, vrlo veliki skupovi podataka raspršeni u mnogim repozitorijima. Plan će se sastojati od dva glavna stupa: (i) uvođenja digitalnih rješenja na temelju financiranja i razmjene znanja radi stjecanja digitalnih vještina i poticanja prijenosa tehnologije u vodnom sektoru te (ii) potpore razmjeni podataka povezanih s vodom tako da se potiče razvoj nacionalnih podatkovnih portala kako bi se

⁵⁶ ESB i EIOPA, *Towards a European system for natural disaster risk management*, zajednički dokument, prosinac 2024.

⁵⁷ To uključuje pametno mjerenje s podacima o upotrebi vode u stvarnom vremenu, sustave za prediktivno održavanje i otkrivanje istjecanja, digitalne blizance, kao i proizvode koji se temelje na podacima dobivenima *in situ*, bespilotnim letjelicama ili satelitskim senzorima.

prevladala rascjepkanost i podaci postali lako i besplatno dostupni, interoperabilni i ponovno upotrebljivi, u skladu sa zahtjevima Direktive o otvorenim podacima⁵⁸.

Zahvaljujući jedinstvenoj kontaktnoj točki za proizvode (informacije i podatke) dobivene promatranjem Zemlje koji su relevantni za upravljanje vodama, upravljanje vodama iz svemira bit će lako dostupno svima. Iako se Zemlja desetljećima promatra kako bi se predvidjele suše i poplave, svakodnevno korištenje tako dobivenih podataka slabije je rašireno za upravljanje vodama. Program Copernicus i njegovih šest specijaliziranih usluga nude opsežan portfelj kompletnih, besplatnih i otvorenih proizvoda povezanih s vodom. Međutim, te su informacije raspršene. Komisija će uspostaviti „jedinstvenu kontaktnu točku” za proizvode dobivene promatranjem Zemlje koji su relevantni za upravljanje vodama (tematski centar za pitanja vode) kako bi se objedinili podaci, proizvodi i alati programa Copernicus povezani s vodom te olakšao pristup tim podacima i njihovo korištenje. Osim toga, poticat će suradnju zajednica za promatranje Zemlje i onih za upravljanje vodama, u partnerstvu s JRC-ovim Centrom znanja za promatranje Zemlje, čime će se osigurati da proizvodi programa Copernicus odgovaraju potrebama korisnika i oblikovatelja politika.

Tijelima za upravljanje vodama, tijelima za planiranje i izdavanje dozvola te privatnom sektoru možda će biti potrebna pomoć pri procjeni rizika povezanih s klimatskim promjenama. Digitalni modeli koje razvija Komisija, kao što su Digitalni blizanac oceana i Odredište Zemlja, poslužit će za procjenu dugoročnih uvjeta i dostupnosti vode u različitim scenarijima klimatskih promjena ili ljudskih aktivnosti. Nacionalne i lokalne uprave moći će im pristupiti prije 2030.

Vodeće mjere – Digitalizacija i umjetna inteligencija za ubrzavanje i pojednostavnjenje dobrog upravljanja vodama	Rok
Razviti i uvesti aplikacije za otpornost vodoopskrbe (Odredište Zemlja i EU-ov digitalni blizanac oceana) te ih do 2030. staviti na raspolaganje nacionalnim i lokalnim upravama u EU-u i šire	2025. – 2030.
Izraditi Akcijski plan za digitalizaciju vodnog sektora, uključujući inicijativu o pametnom mjerenju za sve, oboje na razini EU-a	2026.
Uspostaviti tematski centar za pitanja vode u okviru programa Copernicus	2026.

3.4. Istraživanje i inovacije, vodna industrija i vještine za bolju konkurentnost

Treba povećati inovacije u vodnom sektoru na temelju Strategije EU-a za *start-up* i *scale-up* poduzeća. Voda je važna sastavnica okvirnih programa EU-a za istraživanje i inovacije pa je u Europi već razvijeno mnogo inovativnih ideja i rješenja. Međutim, konkretna primjena tih rješenja nakon faze osmišljavanja projekta i dalje je spora. Ne bi li se problem riješio, Komisija će uspostaviti znanstveno-političko sučelje za vrednovanje znanja u okviru aktivnosti istraživanja i inovacija financiranih sredstvima EU-a i nacionalnim sredstvima.

Komisija će uspostaviti industrijski savez za pametno upravljanje vodama i konsolidirati ga poticanjem inovacija i konkurentnosti te osiguravanjem potrebnih vještina u tom sektoru. Nadalje, u skladu s Planom za čistu industriju Komisija će istražiti kako se javnom nabavom mogu promicati pitanja otpornosti vodoopskrbe u relevantnim javnim natječajima i kako se može pojednostavniti pristup tržištu za MSP-ove s ciljem iskorištavanja njihova inovacijskog potencijala. Kao dopunu tim inicijativama Komisija će uspostaviti i Europsku akademiju za vodu kako bi se odgovorilo na potrebe

⁵⁸ Direktiva (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora.

za kapacitetima u europskom vodnom sektoru, potičući javno-privatna partnerstva, inovacije i prijenos tehnologije da bi se riješio problem manjka potrebnih vještina.

Ljudi svih dobnih skupina i iz različitih disciplina trebaju steći nove vještine. Vodni sektor posljednjih godina bilježi porast stope zaposlenosti, koja će biti sve veća⁵⁹. Međutim, i za javna tijela i za privatni sektor karakteristično je starenje radne snage, a i nedostaje kvalificiranih zaposlenika, posebno u tehničkim područjima kao što su pročišćavanje vode i upravljanje vodama, te u pogledu digitalnih vještina. Paket mjera za Uniju vještina, uključujući Europski socijalni fond plus, može potaknuti osposobljavanje nadležnih tijela, stručnjaka za upravljanje vodama i zajednica. Kad je riječ o slatkoj vodi i oceanima, potrebno je promicati vještine u području znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM)⁶⁰. Kako bi zaposlenici u vodnom sektoru EU-a stekli odgovarajuće vještine, Komisija, vodna industrija EU-a i dionici surađivat će, među ostalim, na mogućoj uspostavi velikog partnerstva za vještine. Osim toga, Komisija će unaprijediti strukovno osposobljavanje tako što će platformi PoVE Water pružiti veću potporu. Iskoristit će i postojeću Mrežu europskih plavih škola kako bi učenici postali pismeniji i informiraniji o zaštiti slatke vode i oceana na temelju pristupa „od izvora do mora”.

Unatoč velikoj bazi znanja i dalje postoje nedostaci kad je riječ o razumijevanju europskih slatkih i morskih voda, dostupnosti vodnih resursa, klimatskih promjena te povezanosti vode, energije, hrane i ekosustava. Djelotvorna upotreba sredstava EU-a za istraživanje može doprinijeti uvođenju inovativnih tehnologija na tržište i podupiranju MSP-ova. Nadovezujući se na najsuvremenija istraživanja u okviru misija EU-a „Obnova naših oceana i voda” i „Prilagodba klimatskim promjenama”, Komisija će do kraja 2026. donijeti Strategiju za istraživanje i inovacije u području otpornosti vodoopskrbe kako bi se riješio problem rascjepkanosti inicijativa EU-a u području istraživanja i inovacija.

Konačno, kako bi se potaknula konkurentnost Europe u području voda poticanjem inovacija i uklanjanjem nedostataka u pogledu vještina i znanja, moramo stvoriti više sinergija i povezati industriju, obrazovanje i istraživanje na temelju pristupa „od izvora do mora”. Zbog toga će Komisija 2026. osnovati Zajednicu znanja i inovacija (ZZI) u području vodnog, morskog i pomorskog sektora i ekosustava u okviru Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT).

Vodeće mjere – Istraživanje i inovacije, vodna industrija i vještine za bolju konkurentnost	Rok
Znanstveno-političko sučelje za diseminaciju rezultata projekata istraživanja i inovacija koje financira EU, npr. putem jedinstvene platforme	2026.
Strategija za istraživanje i inovacije u području otpornosti vodoopskrbe	2026.
Industrijski savez za pametno upravljanje vodama za jačanje konkurentnosti	2026.
Europska akademija za vodu	2026. – 2027.
Zajednica znanja i inovacija (ZZI) u području vodnog, morskog i pomorskog sektora i ekosustava u okviru Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT)	2026.

⁵⁹ Cedefop (2023.). Vještine u tranziciji: na putu prema 2035. Luxembourg, Ured za publikacije: <http://data.europa.eu/doi/10.2801/438491>.

⁶⁰ Strateški plan za obrazovanje u području STEM-a: vještine za konkurentnost i inovacije COM(2025) 89.

3.5. Sigurnost i pripravnost za jačanje kolektivne otpornosti

Države članice smatraju da najveći rizici povezani s vodom obuhvaćaju klimatske prijetnje i gubitak bioraznolikosti, zlonamjerne napade povezane s poremećajima kritične vodne infrastrukture i opskrbe, uz indirektno onečišćenje unutarnjih i morskih voda. Tijekom posljednjih godina zbog takvih se katastrofa podnosi sve veći broj zahtjeva za pomoć iz Mehanizma EU-a za civilnu zaštitu, kako u Europi tako i u drugim dijelovima svijeta. EU će nastaviti pokazivati solidarnost u prekograničnoj suradnji, ali kako bi se učinkovito iskoristila dostupna sredstva i smanjila potreba za pomoći u slučaju katastrofa i velikih nesreća, osim solidarnosti potrebno se pridržavati i načela integrirane pripravnosti. Posebno važni u tom smislu su Uredba o regionalnoj hitnoj potpori za obnovu (RESTORE) koja državama članicama pomaže u brznoj mobilizaciji financijskih sredstava⁶¹ te preispitivanje kohezijske politike u sredini programskog razdoblja.

Građanima su potrebna lokalna rješenja kako bi bili zaštićeni i pripremljeni na neizbježne situacije, u skladu s Europskom strategijom za Uniju pripravnosti⁶². Pri donošenju takvih mjera moraju se imati na umu načini na koje se urbanističkim planiranjem može suzbiti onečišćenje i pritom ublažiti klimatske promjene i prilagoditi im se, poboljšati upravljanje rizicima od suše i poplava, optimizirati upotrebu digitalnih alata i sustava za brzo uzbunjivanje te poboljšati veze s već postojećim alatima za upravljanje rizicima na europskoj razini (kao što su alati za rano upozoravanje u okviru usluge upravljanja kriznim situacijama programa Copernicus)⁶³, na nacionalnoj i lokalnoj razini. Građani i zajednice trebaju biti pripremljeni na prilagodbu klimatskim promjenama i zaštitu od rizika od poplava i suša. Informiranje o konkretnim rizicima od poplava i suša za zgrade i zemljišta prvi je korak prema povećanju otpornosti društva.

U EU-u postoje brojni alati za zaštitu stanovništva od katastrofa povezanih s vodom ili za ublažavanje posljedica, no često se za njih ne zna ili se ne upotrebljavaju u dovoljnoj mjeri. Važno je informirati građane o sve većim rizicima od katastrofa povezanih s vodom do kojih dolazi zbog klimatskih promjena i kako se njima može upravljati, što je obuhvaćeno ciljevima Unije u pogledu otpornosti na katastrofe osmišljenima u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu⁶⁴. Komisija će poboljšati sustave EU-a za rano upozoravanje i praćenje poplava i suša u stvarnom vremenu tako što će djelovanje država članica podupirati konsolidiranjem Europskog centra za predviđanje i promatranje sušnih razdoblja i Europskog sustava za upozoravanje na opasnost od poplava u okviru usluge upravljanja kriznim situacijama programa Copernicus.

Budemo li znali naše nedostatke i kako se s njima nositi, bit ćemo otporniji. Kako su kibernetički napadi na postrojenja za vodu sve češći i ozbiljniji, odgovarajuće sigurnosno planiranje i bolje razumijevanje slabih točaka pomoći će Uniji i gospodarskim subjektima u osujećivanju neprijateljskih napada na fizički i kibernetički integritet, uključujući infrastrukturu opskrbe pitkom

⁶¹ Uredba (EU) 2024/3236 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o izmjeni uredaba (EU) 2021/1057 i (EU) 2021/1058 u pogledu regionalne hitne potpore za obnovu (RESTORE).

⁶² JOIN(2025) 130 final. Zajednička komunikacija Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o Europskoj strategiji za Uniju pripravnosti.

⁶³ Usluga upravljanja kriznim situacijama programa Copernicus sa svojim sustavima ranog upozoravanja o šumskim požarima (Europski informacijski sustav za šumske požare – EFFIS), o poplavama (Europski sustav za upozoravanje na opasnost od poplava i Svjetski sustav za upozoravanje na opasnost od poplava – EFAS i GloFAS) i o sušama (Europski centar za predviđanje i promatranje sušnih razdoblja i Svjetski centar za predviđanje i promatranje sušnih razdoblja – EDO i GDO) te informacijski preglednik područja u riziku od poplava.

⁶⁴ Prvi ciljevi Unije u pogledu otpornosti na katastrofe utvrđeni su člankom 5. stavkom 5. Odluke o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu i objavljeni su u veljači 2023. Preporuka o ciljevima Unije u pogledu otpornosti na katastrofe, SL C 56, 15.2.2023., str. 1.; Komunikacija „Ciljevi Europske unije u pogledu otpornosti na katastrofe: zajednička priprema za buduće krize”, COM(2023) 61.

vodom, infrastrukturu za pročišćavanje otpadnih voda i namjernu kontaminaciju vode. To planiranje bit će uvelike olakšano potpunom provedbom Direktive o otpornosti kritičnih subjekata⁶⁵ i Direktive o mjerama za visoku zajedničku razinu kibersigurnosti širom Unije (Direktiva NIS 2)⁶⁶. Buduća komunikacija Komisije o neobvezujućim smjernicama za potporu državama članicama u utvrđivanju njihovih kritičnih subjekata i izvješćivanju o ishodu njihovih procjena rizika primjenjivat će se na sektore pitke vode i otpadnih voda, u skladu s područjem primjene Direktive o otpornosti kritičnih subjekata. Otpornost EU-a može se jačati i podupiranjem javnih tijela, poduzeća i javnosti u pripremi za buduće klimatske rizike, među ostalim upotrebom zajedničkih referentnih klimatskih scenarija i digitalnih alata za sustave EU-a za rano upozoravanje i praćenje u stvarnom vremenu.

Vodeće mjere – Sigurnost i pripravnost za jačanje kolektivne otpornosti	Rok
Povećati otpornost kopnene i morske vodne infrastrukture provedbom Direktive o otpornosti kritičnih subjekata	2025.
Poboljšati sustave EU-a za rano upozoravanje i praćenje u stvarnom vremenu konsolidiranjem Europskog centra za predviđanje i promatranje sušnih razdoblja i Europskog sustava za upozoravanje na opasnost od poplava u okviru usluge upravljanja kriznim situacijama programa Copernicus	od 2025.
Donijeti Europski plan za prilagodbu klimatskim promjenama	2026.

4. DJELOVANJE NA GLOBALNOJ RAZINI – UTIRANJE PUTA, PREDANOST I INICIJATIVE

Preostalo je još pet godina za realizaciju Programa održivog razvoja do 2030. Napredak u pogledu cilja održivog razvoja br. 6⁶⁷ odvija se znatno sporije nego što bi trebalo. U svijetu 2,2 milijarde ljudi i dalje nema pristup sigurnoj vodi za piće, više od polovine čovječanstva nema pristup adekvatnim sanitarnim uvjetima, a mnoga slivna područja sve su više degradirana, što ugrožava zdravlje ekosustava i dostupnost vode te je pogoršano klimatskim promjenama. Močvarna područja najdjelotvorniji su prirodni upravitelji vodama, ali na globalnoj razini nestaju tri puta brže od šuma, što povećava rizik od dezertifikacije i poplava. Procjenjuje se da će do 2030. gotovo polovina svjetskog stanovništva biti izložena problemu vodnog stresa⁶⁸.

Da bi se izbjegao sve brži razvoj krize povezane s vodom, potrebno je hitno globalno djelovanje koje bi donijelo vidljive promjene, uključujući redefiniranje našeg odnosa prema vodi i kako njome upravljamo za opće dobro. Mjerama u okviru strategije Global Gateway EU će doprinijeti zaštititi i obnovi globalnog hidrološkog ciklusa, izgradnji gospodarstva koje pametno upravlja vodom i jamčenju sigurnosti opskrbe vodom za sve, u skladu s ciljevima te strategije i Pakta za budućnost na razini EU-a⁶⁹. EU će proširiti strateška partnerstva i diplomaciju u području voda kako bi promicao integrirano upravljanje vodnim resursima, pristup „od izvora do mora”, upotrebu prirodnih rješenja, ulaganja u održivu vodu i dobre sanitarne uvjete za sve te reforme politika koje se temelje na inovacijama. U okviru izgradnje kružnog i konkurentnog gospodarstva koje pametno upravlja vodom

⁶⁵ Države članice do 2026. donijet će strategiju za jačanje otpornosti kritičnih subjekata koja će obuhvaćati sektore pitke vode i otpadnih voda.

⁶⁶ Direktiva (EU) 2022/2555 o mjerama za visoku zajedničku razinu kibersigurnosti širom Unije (Direktiva NIS 2), SL L 333, 27.12. 2022., str. 80.

⁶⁷ 6. cilj održivog razvoja: osigurati pristup pitkoj vodi za sve, održivo upravljati vodama te osigurati higijenske uvjete za sve.

⁶⁸ Izvješće UN-a o razvoju svjetskih voda za 2024.: Voda za prosperitet i mir.

⁶⁹ [Rezolucija Opće skupštine UN-a 79/1.](#)

EU će podupirati globalne inicijative za promicanje učinkovitosti potrošnje i ponovne upotrebe vode u svim gospodarskim sektorima. Osim toga, EU će poduprijeti dovršetak i donošenje Smjernica za Codex Alimentarius⁷⁰ kako bi se osigurala mikrobiološki sigurna upotreba i ponovna upotreba vode u proizvodnji hrane u cijelom svijetu.

Uzročno-posljedične veze između vode, mira i sigurnosti bit će još čvršće – humanitarni, razvojni i mirovni akteri zajedničkim će se snagama zalagati za poštovanje međunarodnog humanitarnog prava radi sigurnosti i zaštite resursa, zaposlenika i infrastrukture vodoopskrbnih sektora u zonama sukoba. Utvrđivanjem minimalnih okolišnih zahtjeva za operacije humanitarne pomoći koje financira, EU promiče održivost vodnih resursa u kontekstima na koje posebno utječe nestašica vode⁷¹.

Odlučnije globalno upravljanje vodama ključno je za kontinuirani napredak, strateško usmjerenje i prevladavanje rascjepkanosti. Na Konferenciji UN-a o vodama 2023. voda je našla svoje stalno mjesto u globalnom političkom okruženju donošenjem ambicioznog Akcijskog plana za vode⁷², a potom Rezolucije o vodi na zasjedanju UNEA-6⁷³ i Strategije za vodu i odvodnju na razini cijelog sustava⁷⁴, te imenovanjem posebnog izaslanika UN-a za vodu. EU će raditi na ambicioznom i proaktivnom ishodu budućih konferencija UN-a o vodama, uključujući UN-ov redovni međuvladin proces na temu vode, uvrštavanje pitanja povezanih s vodom u multilateralne procese i angažman u glavnim koalicijama. EU će uključiti i partnerske zemlje u upravljanje vodama, među ostalim uspostavom mreže izaslanika iz država članica EU-a za pitanja povezana s vodom.

EU će poduprijeti proširenje Konvencije UN-a o vodama⁷⁵ radi promicanja održivog upravljanja zajedničkim vodnim resursima, sprečavanja sukoba, izgradnje mira, sigurnosti i gospodarskog razvoja. U okviru strategije Global Gateway⁷⁶ Tim Europa (Komisija, EIB i institucije država članica za financiranje razvoja) stavlja na raspolaganje više od 1,2 milijarde EUR za potporu upravljanju, znanju i ulaganjima u 18 velikih prekograničnih vodnih slivova u 47 zemalja Afrike i središnje Azije. To uključuje inicijative kao što su Međunarodni fond za Aralsko jezero i program *Blue Africa*.

EU će konsolidirati državna i regionalna partnerstva za pitanja vode. To uključuje Program za pitanja vode do 2030. u okviru Unije za Mediteran i novi pakt za Mediteran kako bi se riješio problem sve veće nestašice vode i klimatskih utjecaja u toj regiji. EU će podupirati zemlje kandidatkinje i susjedne zemlje, među ostalim putem Okvira za ulaganja na zapadnom Balkanu, Okvira za ulaganja u istočnom susjedstvu i Instrumenta za Ukrajinu. U tom je kontekstu strateški pristup EU-a Crnom moru⁷⁷ od posebne važnosti kako bi se lokalnim zajednicama pomoglo u preveniranju štete u okolišu, uključujući onu povezanu s ratom. EU će predložiti uvođenje relevantnog zakonodavstva o vodama

⁷⁰ fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/tr/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXG%2B100-2023%252FCXG_100e.pdf.

⁷¹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/climate-change-and-environment_en.

⁷² <https://sdgs.un.org/conferences/water2023/action-agenda>, s 33 obveze EU-a <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7443-2023-INIT/en/pdf>.

⁷³ <https://docs.un.org/en/UNEP/EA.6/RES.13>.

⁷⁴ [UN System-wide Strategy for Water and Sanitation July2024 vs23July2024.pdf](https://un-system-wide-strategy-for-water-and-sanitation-july2024-vs23july2024.pdf).

⁷⁵ Konvencija o zaštiti i uporabi prekograničnih vodotoka i međunarodnih jezera.

⁷⁶ Europska strategija za rješavanje najhitnijih globalnih problema i mobilizaciju ulaganja u vrijednosti do 300 milijardi EUR za održive i visokokvalitetne projekte https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_hr.

⁷⁷ JOIN(2025) 135/3, Zajednička komunikacija Europskom parlamentu i Vijeću – Strateški pristup Europske unije crnomorskoj regiji.

u pravnu stečevinu obuhvaćenu Ugovorom o osnivanju Energetske zajednice⁷⁸. EU i središnja Azija unaprijedit će suradnju u okviru nedavno dogovorenog strateškog partnerstva, a 12 milijardi EUR iz paketa ulaganja u okviru strategije Global Gateway namijenit će se za četiri ključna prioriteta, uključujući klimu, vodu i energiju. Inovativna vodna industrija EU-a ključna je za potporu partnerskim zemljama, razvoj tehnologija za učinkovitu potrošnju vode, financiranje održive infrastrukture i poticanje inovacija. EU će podupirati političke poticaje, mehanizme financiranja i MSP-ove iz vodnog sektora kako bi se iskoristile relevantne tržišne prilike.

EU je i dalje predan premošćivanju znatnog jaza u međunarodnom financiranju povezanom s pitanjima vode. U okviru strategije Global Gateway EU i njegove države članice još uvijek najviše doprinose službenoj razvojnoj pomoći, među ostalim u području vodne infrastrukture i prirodnih rješenja, a znatno im pomaže i angažman privatnog sektora u okviru Europskog fonda za održivi razvoj (EFOR+). EIB i Europska banka za obnovu i razvoj, zajedno s drugim multilateralnim razvojnim bankama, obvezali su se na pružanje znatnijih financijskih sredstava za sigurnost vodoopskrbe, te će učvrstiti suradnju⁷⁹. EU će nastaviti podupirati ulaganja, prvenstveno mehanizmima za mješovito financiranje i jamstvima te unapređenjem ulagačke klime tako što će poticati pravne reforme i promicati visoke socijalne i okolišne standarde. To uključuje inicijative kao što je Climate Investor 2, instrument mješovitog financiranja kojim se mobilizira do 2,2 milijarde EUR za projekte vodoopskrbe, odvodnje i oceanske infrastrukture, kao i stratešku nabavu i potporu okolišnim, socijalnim i upravljačkim okvirima. Važnu ulogu mogla bi imati i partnerstva za čistu trgovinu i ulaganja.

Vodeće mjere – Djelovanje na globalnoj razini – utiranje puta, predanost i inicijative	Rok
Promicati otpornost vodoopskrbe u okviru strategije Global Gateway podupiranjem prioritetnih inicijativa povezanih s vodom i svesrdnijim angažmanom zemalja i regija	od 2025.

5. ZAKLJUČCI

Komisija poziva države članice, institucijske partnere, poduzeća i sve slojeve društva da poduzmu mjere u skladu s ovom Strategijom.

Od prosinca 2025. Komisija će svake dvije godine sazvati Forum za otpornost vodoopskrbe, na kojem će dionici iz EU-a i zainteresirane strane u uključivom dijalogu razmotriti napredak jačanja otpornosti vodoopskrbe s obzirom na sve razine vlasti, poduzeća i civilno društvo, te napredak provedbe ove Strategije.

Komisija će 2027., u sredini programskog razdoblja, provesti preispitivanje napretka provedbe mjera iz ove Strategije. Provest će i prvu evaluaciju pridržavanja Preporuke o načelu učinkovitosti potrošnje vode na prvom mjestu. U tom će se smislu neke mjere možda ažurirati ili revidirati.

Komisija će 2029. ocijeniti ostvareni napredak te će, među ostalim, provesti cjelovitu evaluaciju nacionalnih mjera poduzetih u skladu s Preporukom o načelu učinkovitosti potrošnje vode na prvom mjestu. Utvrdit će i moguće daljnje mjere potrebne za rješavanje novih problema i u skladu s tim

⁷⁸ [Ugovor o osnivanju Energetske zajednice – početna stranica Energetske zajednice.](#)

⁷⁹ <https://www.eib.org/files/press/CommitmenttoWaterSecuritywithlogos.pdf>.

preispitati, prema potrebi, utvrđene ciljeve i mjere kako bi se postigla otpornost vodoopskrbe u svim sektorima društva.

PRILOG I. POTPUNI POPIS MJERA

	MJERE	Rok
OBNOVA I ZAŠTITA HIDROLOŠKOG CIKLUSA		
	Utvrđiti, među ostalim u strukturiranim dijalogima s državama članicama, prioritete provedbe Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama, vodeći posebno računa o kvaliteti i kvantiteti vode	2025. – 2026.
	Revidirati Okvirnu direktivu o morskoj strategiji	2027.
	Razraditi pokazatelje nestašice vode i tehničke smjernice za planove upravljanja sušama	2026. – 2027.
	Uklanjanje glavnih izvora onečišćenja: <ul style="list-style-type: none"> • javno-privatna inicijativa za postizanje tehnološkog napretka izvedivih i priuštivih metoda za otkrivanje i sanaciju PFAS-ova i drugih postojećih kemikalija, ako se pronađu odgovarajući partneri, • paket instrumenata za pomoć državama članicama s mjerama za smanjenje onečišćenja hranjivim tvarima, među ostalim poboljšanim modeliranjem, interaktivnim kartama i razmjenom najbolje prakse 	2027. 2026. – 2027.
IZGRADNJA GOSPODARSTVA KOJE PAMETNO UPRAVLJA VODOM, U KOJEM NITKO NIJE ZAPOSTAVLJEN I KOJE PODUPIRE KONKURENTNOST EU-A I PRIVLAČI ULAGAČE		
	Preporuka o načelu učinkovitosti potrošnje vode na prvom mjestu, smjernice i izvješće Europske agencije za okoliš o neiskorištenom potencijalu za učinkovitost vodoopskrbe	2025. – 2026.
	Podupirati primjenu praksi ponovne upotrebe vode i izvan područja poljoprivrede i preispitati Uredbu o ponovnoj upotrebi vode	2026. – 2028.
	<u>Javna vodoopskrba:</u> <ul style="list-style-type: none"> • podupirati smanjenje istjecanja vode, modernizaciju infrastrukture i dubinsku procjenu podataka 	2025. – 2028.
	<u>Poljoprivreda:</u> <ul style="list-style-type: none"> • maksimalno povećati upotrebu strateških planova u okviru ZPP-a za otpornost vodoopskrbe razmjenom znanja i inovativnim rješenjima koje promiču Mreža EU-a za zajedničku poljoprivrednu politiku, Europsko partnerstvo za inovacije (EIP-AGRI) te poboljšane i neovisne savjetodavne službe za poljoprivredna gospodarstva, • u sljedećem programskom razdoblju nastaviti poticati poljoprivrednike da poboljšaju okolišnu i klimatsku učinkovitost svojih gospodarstava, među ostalim u cilju boljeg upravljanja vodama 	2025. – 2026.
	<u>Industrija i energetika:</u> <ul style="list-style-type: none"> • pokrenuti pilot-projekt za promicanje učinkovitosti potrošnje vode, uključujući tehnologije bez vode i tehnologije zatvorenog hidrološkog ciklusa, u odabranim industrijskim klasterima, • uključiti upotrebu vode među parametre zajedničkog sustava Unije za ocjenjivanje održivosti podatkovnih 	2025. – 2026.

	centara i predložiti minimalne referentne norme za potrošnju vode, <ul style="list-style-type: none"> • javno-privatna inicijativa za postizanje tehnološkog napretka izvedivih i priuštivih metoda za suho hlađenje, ako se pronađu odgovarajući partneri 	
	Promicati razmjenu najbolje prakse u pogledu slatkovodne bilance, obračunavanja tokova vode, učinkovitosti potrošnje vode i pametnog mjerenja vode u svim gospodarskim sektorima	od 2025.
	Procijeniti kvalitetu dostupnih podataka o vodi i, prema potrebi, podnijeti zakonodavni prijedlog za uvođenje novih modula ekonomskih računa okoliša za račune vode	do kraja 2026.
OSIGURAVANJE ČISTE I PRIUŠTIVE VODE ZA SVE, INFORMIRANJE GRAĐANA I DRUGIH KORISNIKA		
	Uzeti u obzir vodeni otisak proizvoda pri utvrđivanju ili ažuriranju zahtjeva u skladu s Uredbom o ekološkom dizajnu za održive proizvode i znakom za okoliš EU-a	2025. – 2027.
	Promovirati najbolje prakse za informiranje građana i važnost određivanja cijene vode radi promicanja učinkovitosti potrošnje vode, povrata troškova i načela „onečišćivač plaća” te s tim povezano upravljanje vodama na nacionalnoj razini	2026. – 2027.
	Intenzivnije raditi na postizanju otpornosti vodoopskrbe u cijelom izgrađenom okolišu na temelju budućeg programa rada za razdoblje 2026. – 2027. u okviru Instrumenta za novi europski Bauhaus i budućeg plana za priuštivo stanovanje	2026.
UPRAVLJANJE I PROVEDBA ZA POTICANJE PROMJENA		
	Intenzivnije raditi na izvršenju zakonodavstva i započeti strukturirane dijaloge sa svim državama članicama kako bi se ubrzala i pojačala provedba pravne stečevine EU-a u području voda na temelju ključnih provedbenih prioriteta koji proizlaze iz najnovije procjene planova upravljanja riječnim slivovima i planova upravljanja poplavnim rizicima	2025. – 2026.
	U okviru zajednice prakse „Kohezija za tranziciju” organizirati redovite razmjene s regijama, gradovima i tijelima nadležnima za vode kako bi se promicala razmjena najbolje prakse o „krajobrazima spužvama”, kao i prekogranična suradnja u području voda, što je utvrđeno u okviru Interrega	2025. – 2027.
	Pokrenuti preglednik koji integrira podatke o okolišu s podacima koji se odnose na vodovodne i energetske mreže kako bi se državama članicama pomoglo da pri prostornom planiranju utvrde najbolja područja za obavljanje poslovnih aktivnosti s velikom potrošnjom vode od kojih će svi imati korist	2027.
	Uspostaviti Forum za otpornost vodoopskrbe	od 2026.
FINANCIRANJE, ULAGANJA I INFRASTRUKTURA ZA POSTIZANJE STABILNE OPSKRBE		
	Predstaviti Program EIB-a za vodno gospodarstvo i savjetodavni instrument za održive vode u suradnji s Komisijom kako bi se brže pružala pomoć potencijalnim korisnicima zajmova, čime bi se povećao portfelj projekata	2025.
	Podupirati države članice i regije u preusmjeravanju sredstava kohezijske politike za otpornost vodoopskrbe u okviru preispitivanja u sredini programskog razdoblja	2025.

	Uspostaviti Akcelerator ulaganja u otpornost vodoopskrbe	2026. – 2027.
	Pokrenuti inicijativu za zelene i plave koridore radi potpore obnovi ekoloških okruženja i infrastrukture, uključujući rijeke, močvarna područja i obnovu obale, kako bi se hidrološki ciklus obnovio pristupom „od izvora do mora”	2027.
	Donijeti plan za kredite za zaštitu prirode kako bi se iskoristio potencijal tih instrumenata i potaknulo širenje tih tržišta	2025.
	Koristiti Instrument za tehničku potporu kao pomoć državama članicama u rješavanju problema povezanih s vodom, uključujući one utvrđene u okviru europskog semestra	od 2025.
DIGITALIZACIJA I UMJETNA INTELIGENCIJA ZA UBRZAVANJE I POJEDNOSTAVNENJE DOBROG UPRAVLJANJA VODAMA		
	Razviti i uvesti aplikacije za otpornost vodoopskrbe (Oredište Zemlja i EU-ov digitalni bliznac oceana) te ih do 2030. staviti na raspolaganje nacionalnim i lokalnim upravama u EU-u i šire	2025. – 2030.
	Izraditi Akcijski plan za digitalizaciju vodnog sektora, uključujući inicijativu o pametnom mjerenju za sve, oboje na razini EU-a	2026.
	Uspostaviti tematski centar za pitanja vode u okviru programa Copernicus	2026.
ISTRAŽIVANJE I INOVACIJE, VODNA INDUSTRIJA I VJEŠTINE ZA BOLJU KONKURENTNOST		
	Znanstveno-političko sučelje za diseminaciju rezultata projekata istraživanja i inovacija koje financira EU, npr. putem jedinstvene platforme	2026.
	Strategija za istraživanje i inovacije u području otpornosti vodoopskrbe	2026.
	Industrijski savez za pametno upravljanje vodama za jačanje konkurentnosti	2026.
	Europska akademija za vodu	2026. – 2027.
	Zajednica znanja i inovacija (ZZI) u području vodnog, morskog i pomorskog sektora i ekosustava u okviru Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT)	2026.
	Podupiranje daljnjeg istraživanja i inovacija radi promicanja održive desalinizacije	2026.
	Izazov u području vodne tehnologije, u suradnji s Europskim vijećem za inovacije	naknadno će se odrediti
SIGURNOST I PRIPRAVNOST ZA JAČANJE KOLEKTIVNE OTPORNOSTI		
	Povećati otpornost kopnene i morske vodne infrastrukture provedbom Direktive o otpornosti kritičnih subjekata	2025.
	Poboljšati sustave EU-a za rano upozoravanje i praćenje u stvarnom vremenu konsolidiranjem Europskog centra za predviđanje i promatranje sušnih razdoblja i Europskog sustava za upozoravanje na opasnost od poplava u okviru usluge upravljanja kriznim situacijama programa Copernicus	od 2025.
	Donijeti Europski plan za prilagodbu klimatskim promjenama	2026.
	Poboljšati prevenciju zaraznih bolesti koje se prenose vodom, i to provedbom Uredbe (EU) 2022/2371 o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju	od 2022.
DJELOVANJE NA GLOBALNOJ RAZINI – UTIRANJE PUTA, PREDANOST I INICIJATIVE		
	Promicati otpornost vodoopskrbe u okviru strategije Global Gateway podupiranjem prioritetnih inicijativa povezanih s vodom i svesrdnijim angažmanom zemalja i regija	od 2025.

	Poboljšati globalno upravljanje vodama sudjelovanjem u raspravama o budućem globalnom okviru za upravljanje vodama	od 2025.
	Poticati prekograničnu suradnju u području voda podupiranjem pristupanja Konvenciji UN-a o vodama	od 2025.
	Poduprijeti pristup barem još 70 milijuna osoba poboljšanom izvoru pitke vode i/ili sanitarnim objektima te poticati veća ulaganja i konkurentnost vodne industrije EU-a	u tijeku
	Znatno povećati ulaganja u prirodna rješenja za infrastrukturu ili u kombinaciji s infrastrukturom	od 2026.
	Uvrstiti pitanja vode u međunarodne procese, uključujući tri konvencije iz Rija: o klimatskim promjenama, bioraznolikosti i dezertifikaciji	od 2025.
	Ubrzati provedbu ciljeva povezanih s vodom ⁸⁰ iz Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga/Montreala	u tijeku
	Veći angažman EU-a u vezi s Ramsarskom konvencijom	od 2025.
	Veći angažman, među ostalim, u skupinama G7 i G20, Koaliciji za prekograničnu suradnju u području voda te inicijativama „Freshwater Challenge” i Dijalog o vodama u Bakuu	od 2025.
	Procijeniti potrebe za ulaganjima za svaku zemlju kandidatkinju kako bi se uskladila s pravnom stečevinom u području voda	od 2026.
	Veći angažman u Uniji za Mediteran i Partnerstvu za plavi Mediteran	od 2025.

⁸⁰ <https://www.cbd.int/gbf/targets>.

Obnova i zaštita hidrološkog ciklusa

Do 2030. uspostaviti će se mjere obnove za najmanje 30 % obalnih i slatkovodnih staništa EU-a koja nisu u dobrom stanju (*Uredba o obnovi prirode*).

Do 2030. treba se pobrinuti da najmanje 30 % vrsta i staništa koji trenutačno nisu u povoljnom stanju dođu u to stanje ili da se ono barem bitno poboljša (*Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.*).

Do 2030. najmanje 25 000 km rijeka u EU-u morat će se obnoviti tako da ponovno budu rijeke slobodnog toka (*Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.*).

Do 2027. države članice trebaju štiti, poboljšavati i obnavljati sva tijela površinskih i podzemnih voda s ciljem postizanja dobrog stanja (*Okvirna direktiva o vodama*).

Izgradnja gospodarstva koje pametno upravlja vodom, u kojem nitko nije zapostavljen i koje podupire konkurentnost EU-a i privlači ulagače

Do 2030. sektori s najvećom potrošnjom vode usvojit će i poboljšati prakse učinkovite potrošnje vode, uključujući sljedeće sektore, na temelju postojećeg zakonodavstva EU-a:

- energetika: nacionalni planovi obnove zgrada, koji bi trebali biti dovršeni do 2026., početi će se provoditi u svakoj državi članici kako bi se do 2050. postupno obnovile postojeće zgrade i postale izrazito energetske učinkovite i dekarbonizirane, među ostalim pristupima i programima koji uzimaju u obzir pročišćavanje vode (*Direktiva o energetske svojstvima zgrada*),
- industrija: potrošnja vode osjetno će se smanjivati u svim najvećim procesima industrijske i stočarske proizvodnje u EU-u (*Direktiva o industrijskim emisijama*).

Osim toga, kad je riječ o poljoprivredi, strateškim planovima u okviru ZPP-a do 2027. podupirat će se prakse (uz obvezne zahtjeve) za poboljšanje zdravlja tla (te će se time poboljšati zadržavanje vode i ograničiti erozija) na 47 % poljoprivrednih površina EU-a. Potporom za prakse za održivu upotrebu pesticida i poboljšano upravljanje hranjivim tvarima obuhvatit će se 27 % odnosno 15 % poljoprivrednih površina EU-a (potpora u okviru ZPP-a i strateški planovi u okviru ZPP-a).

Države članice u kojima razine istjecanja vode budu premašivale prag na razini EU-a, koji će se utvrditi do 2028., predstaviti će do 2030. nacionalne akcijske planove za smanjenje istjecanja u svojim vodoopskrbnim mrežama (*Direktiva o vodi za piće*).

Do 2030. Komisija i države članice promicat će ponovnu upotrebu pročišćenih komunalnih otpadnih voda u sve odgovarajuće svrhe, a ne samo poljoprivredne, te će procijeniti izvedivost i primjerenost utvrđivanja cilja EU-a za ponovnu upotrebu vode u svim gospodarskim sektorima (*Uredba o ponovnoj upotrebi vode*).

Osiguravanje čiste i priuštive vode za sve, informiranje građana i drugih korisnika

Do 2027. države članice uvesti će transparentne račune za pitku vodu i otpadne vode kako bi potrošači postali svjesni svoje potrošnje i stvarne cijene vode, kao i sustave nadzora za praćenje parametara javnog zdravlja u komunalnim otpadnim vodama u izvanrednim situacijama (*Direktiva o vodi za piće, Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda*).

Do 2029. države članice obavijestit će Komisiju o poduzetim mjerama za poboljšanje pristupa vodi za piće i dobrim sanitarnim uvjetima za sve, uključujući ranjive i marginalizirane skupine, te će otad svakih šest godina Komisiju izvješćivati o tom pitanju (*Direktiva o vodi za piće i Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda*).

Do 2030. EU će poduprijeti pristup još 70 milijuna osoba poboljšanom izvoru pitke vode i/ili sanitarnim objektima (*obveza EU-a u pogledu Akcijskog plana za vodu*).

Do 2033. svi gradovi EU-a s više od 100 000 stanovnika donijet će integrirane planove upravljanja komunalnim otpadnim vodama u kojima se prednost daje prirodnim rješenjima i zelenoj/plavoj infrastrukturi (*Direktiva o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda*).